

TEM analyyseja • 90/2018

**Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen
aikavälin työmarkkinaennuste,
syksy 2018**

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen – Erno Mähönen

ISSN 1797 5271
ISBN 978 952 327 373 3

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2018

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen – Erno Mähönen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Economic Affairs and Employment

Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, marraskuu 2018

JOHANNA ALATALO – HANNA HÄMÄLÄINEN – ERNO MÄHÖNEN: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LYHYEN AIKAVÄLIN TYÖMARKKINAENNUSTE, SYKSY 2018

Ennusteen laatimisesta: Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteensa keväällä ja syksyllä. Ennusteen tarkoituksena on muodostaa ministeriön asiantuntijanäkemyks lähiajan kehityksestä ja toimia siten sekä oman politiikkavalmistelun taustana että markkinainformaationa muille käyttäjille. Talouskehityksen osalta käydään läpi eri ennustelaitosten tuloksia. Työmarkkinaennusteemme laatimisessa nojataan valtionvarainministeriön talousennusteeseen. Ennusteen painopistealue on oman työmarkkinaennusteen laatiminen. Tässä hyödynnetään myös muuta työ- ja elinkeinohallinnossa tehtävää työtä, kuten aluetaloukskatsauksia ja rekrytointiongelmien seurantatietoja. Ennuste julkaistaan TEM analyyseja -verkkojulkaisuna ministeriön julkisella palvelimella.

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteiden taustalla on tilastollinen aikasarja-analyysi, jossa on hyödynnetty työttömyystilastoja, bruttokansantuotetilastoja, väestötilastoja sekä valtionvarainministeriön talousennustetta ja Tilastokeskuksen väestöennustetta. Kvantitatiivisten aikasarjaennusteiden lisäksi lopullisissa ennusteissa on huomioitu kvalitatiivisia politiikkatekijöitä. Analyysit on toteutettu Kalman Filtering ja ARIMA-menetelmillä OxMetrics STAMP ja SPSS -ohjelmistoilla.

Ennusteen ovat laatineet *Johanna Alatalo, Hanna Hämäläinen ja Erno Mähönen*

Keskeiset tulokset:

1. Talouskehitys

- Suomen talouskasvu on edelleen vahvaa, mutta alkaa hidastua ensi vuodesta lähtien. Valtiovarainministeriön BKT-ennuste tälle vuodelle on 3 % ja ensi vuodelle 1,7 %.
- Kulutuskysynnän kasvu jatkuu, samoin viennin ja investointien kasvu, vaikka aiempaa hitaammin.

2. Työvoiman kysyntä ja sen kehitys

- Työvoiman kysyntä kasvaa tänä vuonna noin 66 000 hengellä ja noin 30 000 hengellä ensi vuonna.
- Teollisuuden työllisyys kasvaa tänä vuonna 5 000 hengellä ja vuonna 2019 vielä marginaalisesti.
- Työllisyys rakentamisessa kasvaa noin 10 000 hengellä vuonna 2018 ja noin 2 000 hengellä vuonna 2019.
- Työllisyys palveluissa kasvaa vuonna 2018 noin 45 000 ja vuonna 2019 noin 25 000 hengellä.

3. Työvoiman tarjonta ja sen kehitys

- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2018 noin 34 000 hengellä politiikkatoimenpiteiden aktivoimissa työvoimaan kuulumattomia, mutta edelleen myös vahvan kysynnän, työvoiman ikärakenteen muutoksen ja myöhemmän eläköitymisen vuoksi.
- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2019 noin 14 000 hengellä johtuen edelleen melko vahvana pysyvistä työvoiman kysynnästä ja aktivoivasta politiikasta.

4. Työttömyyden rakenne

- Työttömien työnhakijoiden määrä on 256 000 vuonna 2018. Vuonna 2019 heitä on 221 000 ja vuonna 2020 enää 191 000 (2017: 303 000). Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli 12 kuukautta työttöminä työnhakijoina olleita henkilöitä, on 76 000 vuonna 2018, 61 000 vuonna 2019 ja 53 000 vuonna 2020 (2017: 105 000). Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on 33 000 vuonna 2018, 29 000 vuonna 2019 ja 26 000 vuonna 2020 (2017: 38 000).
- Työttömien työnhakijoiden määrän ennustetta on korjattu varovaisempaan suuntaan ensikertaa useaan vuoteen.
- Työttömien työnhakijoiden määrä työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastossa ja työttömyysajalta työttömyysturvaetuksia saaneiden määrä Kelan Suomen työttömyysturvatilastoissa ovat nyt lähellä toisiaan.

5. Työllisyys- ja työttömyysasteet

- Työllisyysaste nousee 71,7 prosenttiin vuonna 2018 ja edelleen 72,7 prosenttiin vuonna 2019.
- Työttömyysaste laskee 7,4 prosenttiin vuonna 2018 ja 6,8 prosenttiin vuonna 2019.
- Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen luvuin työttömien määrä laskee noin 200 000 henkilöön tänä vuonna ja ensi vuonna jo selvästi sen alle, 186 000 henkilöön.

Key results

1. Economic prospects

- The economic growth in Finland is strong, but will slow down during the next year. GDP growth forecasted by Ministry of Finance will be 3 % for this year and 1.7 % for the next year.
- Consumption demand growth continues, as well as export demand growth and investment demand growth, although slower than previously.

2. Demand for labour and its development

- Labour demand will increase by 66 000 persons in 2018 and by 30 000 persons in 2019.
- Employment growth in industry will increase by 5 000 persons in 2018 and marginally in 2019.
- Employment in construction will grow by 10 000 in 2018 and by 2 000 in 2019.
- Employment in services will increase by 45 000 persons in 2018 and by 25 000 in 2019.

3. Labour supply and its development

- Labour supply will increase in year 2018 approximately by 34 000 persons due to activating policy incentives, but also due to strong labour demand, demographic changes and later retirement age.
- Labour supply will increase in year 2019 approximately by 14 000 persons. The amount of work force will increase slightly due to still pretty strong demand of labour force and activating incentives.

4. Unemployment structure

- The number of the registered unemployed will be 256 000 in 2018, 221 000 in 2019, and 191 000 in 2020. Long-term unemployment, i.e. the number of persons unemployed for more than 12 months, will be 76 000 in 2018, 61 000 in 2019, and 53 000 in 2020. Youth unemployment will be 33 000 in 2018, 29 000 in 2019, and 26 000 in 2020.
- Forecast for the number of registered unemployed has been changed to more conservative direction, for the first time in several years
- The number of registered unemployed in Employment Services Statistics is now close to the number of unemployment benefit recipients during unemployment (Finnish unemployment benefits, Kela Statistics)

5. Employment rate and unemployment rate

- Employment rate will increase up to 71.7 % in 2018 and slightly more up to 72.7 % in 2019.
- Unemployment rate will decrease to 7.4 % in 2018 and to 6.8 % in 2019.
- The number of unemployed in labour force survey will decline close to 200 000 in 2018 and clearly below that, 186 000 persons in 2019.

Key words: Economic development, business cycles, labour market, unemployment, labour availability

SISÄLLYS

1. TALOUSKASVU VAHVAA, MUTTA ALKAA HIDASTUA JO ENSI VUONNA.....	7
2. TYÖLLISYYDEN KASVU ENNÄTYKSELLISTÄ – HIDASTUU VÄISTÄMÄTTÄ.....	8
3. TYÖVOIMAN MÄÄRÄ KASVUSSA	17
4. TYÖTTÖMIEN TYÖNHAKIJOIDEN ENNUSTETTA KORJATTU VAROVAISEMMAKSI.....	21
LIITEKUVIOT	26
LIITETAULUKKO	29
TEM-ANALYYSEJA -VERKKOJULKAISUSARJASSA AIEMMIN ILMESTYNYT	30

1. TALOUSKASVU VAHVAA, MUTTA ALKAA HIDASTUA JO ENSI VUONNA

Valtiovarainministeriön (VM) arvion mukaan maailmantalouden korkeasuhdanne jatkuu, vaikkakin nopein kasvuvaihe on ohitettu. Myös maailmankaupan kasvu jatkuu melko vahvana, mutta hidastuu ennustejaksolla (2018–2020). Suomen keskeisissä vientimaissa kasvun ennustetaan olevan kuitenkin kohtuullista. Ruotsissa kasvun ennustetaan hieman hidastuvan, samoin Saksassa, mutta kasvu pysyy silti 2 prosentin tuntumassa. Venäjän kasvu jatkuu, mutta melko vaatimattomana. Kiinan kasvu on hieman hidastumassa, mutta jatkuu silti yli 6 prosentissa. Yhdysvaltojen odotetaan kasvavan selvästi yli 2 prosentin vauhtia. Euroalueella, kuten Euroopassa kokonaisuudessaan, kasvu on hieman hidastumassa.

Vuonna 2017 viennin kasvu oli peräti 7,5 %, mutta VM arvioi viennin kasvun hidastuvan tänä vuonna 4,9 prosenttiin ja ensi vuonna 3,9 prosenttiin. Viennin heikkenemiseen heijastuu mm. euroalueen kasvun hidastuminen. Toisaalta Yhdysvaltojen ja kehittyvien talouksien hyvät näkymät vahvistavat vientiä. Sekä tavara- että palveluviennin kasvu jatkuu. Palveluiden osuus viennistä pysyy noin kolmanneksena.

Investoinnit ovat kasvaneet vuoden alkupuoliskossa erittäin hyvin, mutta VM arvioi investointien kasvun olevan hidastumassa ennustejaksolla. Talouskasvun samalla hidastuessa yksityisten investointien BKT-osuus pysyy kuitenkin korkeana. Investointien kasvun hidastuminen perustuu suurelta osin siihen, että VM arvioi rakennusinvestointien hieman supistuvan ennustejaksolla. Tuotannolliset investoinnit kasvavat edelleen, koska talouskasvu jatkuu ja kapasiteetista on joillakin aloilla pulaa. Myönteistä on myös se, että VM arvioi T&K-investointien vihdoin kääntyvän pieneen kasvuun. Investointien kokonaismäärää supistaa rakennusinvestointien vähenemisen ohella se, että julkiset investoinnit supistuvat.

Yksityinen kulutus kasvattaa kokonaiskysyntää edelleen. Etenkin tänä vuonna yksityisen kulutuksen kasvua tukevat kotitalouksien reaalityulojen kasvu ja työllisyyden koheneminen. Toisaalta jatkossa reaalityulojen kasvua hidastaa jossain määrin inflaation kiihtyminen. Myös negatiivinen säästämisaste saattaa rajoittaa kotitalouksien kulutusta. Julkisen kulutuksen määrä kasvaa ennustejaksolla hyvin maltillisesti ja selvästi hitaammin kuin BKT:n tai yksityisen kulutuksen volyymi.

VM:n BKT:n kasvuennustetta tälle vuodelle on nostettu hieman ylöspäin aiempiin ennusteisiin nähden. Toisaalta talouskasvu olisi hidastumassa selvästi jo ensi vuonna ja sen jälkeen vähitellen lähestymässä keskipitkän aikavälin keskiarvoa. Nyt VM:n BKT:n kasvuennuste tälle vuodelle on 3 % ja ensi vuodelle 1,7 %. Myös työllisyys on tämän vuoden aikana kasvanut poikkeuksellisen vahvasti. Työttömyys on kääntynyt selvään laskuun ja työttömien työnhakijoiden määrä on jatkanut voimakasta laskuaan. Ennusteessa käydään läpi näitä muutoksia selittäviä tekijöitä ja arvioidaan työllisyyden, työvoiman tarjonnan ja työttömyyden kehitystä vuoteen 2019 saakka. Ennuste työttömistä työnhakijoista ja työttömyyden rakenteen ennuste ulottuvat vuoteen 2020 saakka. Talouskehityksen osalta työmarkkinaennusteessamme nojataan VM:n suhdanne-ennusteeseen¹.

¹ Taloudellinen katsaus, Syyskuu 2018. Valtiovarainministeriön julkaisu – 24a/2018. <https://vm.fi/talousnakymat>

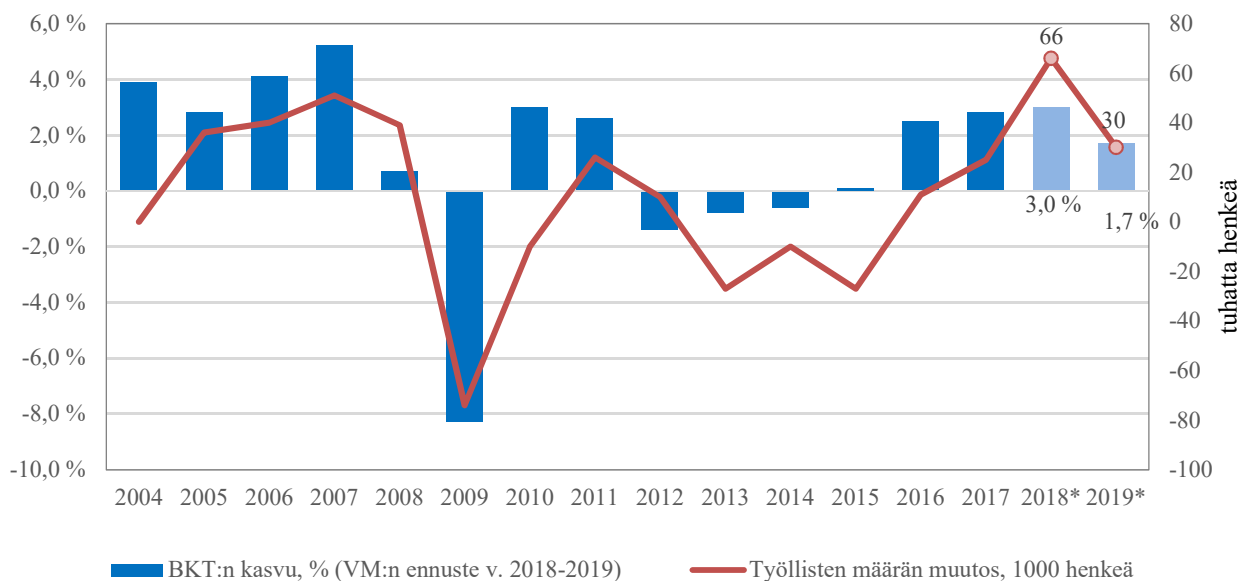
2. TYÖLLISYYDEN KASVU ENNÄTYKSELLISTÄ – HIDASTUU VÄISTÄMÄTTÄ

Vahva talouskasvu on viimeisen vuoden aikana johtanut poikkeuksellisen voimakkaaseen työllisyyden kasvuun. Vuoden 2018 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä työllisyyden kasvu on ollut keskimäärin noin 70 000 henkeä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Toisin kuin vielä vuosi sitten yleisesti arveltiin, hallituksen työllisyystavoitteet näyttävät toteutuvan. Aivan selvää ei vielä ole, milloin tavoitteet voi julistaa saavutetuksi vuositason lukuja tarkastellen, mutta jo nyt ollaan varsin lähellä työllisyysastetavoitetta.

Samaan aikaan on kuitenkin jo odotettavissa, että työllisyyden kasvu alkaa väistämättä hidastua. Viimeisen vuoden aikana nähty työllisyyden huima kasvu onkin ollut osin ollut seurasta siitä, että vielä vuoden 2017 lopulle asti työllisyyden kasvu oli hyvin hidasta – kyseessä on siis osittain ollut eräänlainen korjausliike. On odotettavissa, että työllisyyden kasvu palautuu lähemmäs sitä tasoa, mitä voisi talouskasvun perusteella odottaa. Toiseksi myös talouskasvun ennustetaan hidastuvan, ja se alkaa viiveen jälkeen näkyä hitaampana työllisyyden kasvuna. Kolmas työllisyyden kasvua hidastava tekijä on se, että mitä alemmas työttömyys laskee, sitä enemmän erilaiset rakenteelliset tekijät alkavat vaikeuttaa työllisyyden kasvua.

Edellisessä ennusteessamme² arvioimme työllisyyden kasvavan vuonna 2018 noin 43 000 hengellä ja 30 000 hengellä vuonna 2019. Arvioimme tuolloin, että alkuvuonna nähty poikkeuksellisen kova työllisyyden kasvu kestäisi vain lyhyen aikaa, mutta toistaiseksi työllisyyden kasvuvauhti ei ole merkittävästi hiipunut. Siksi korjaamme edellistä ennustetta huomattavasti positiivisemmaksi vuoden 2018 osalta.

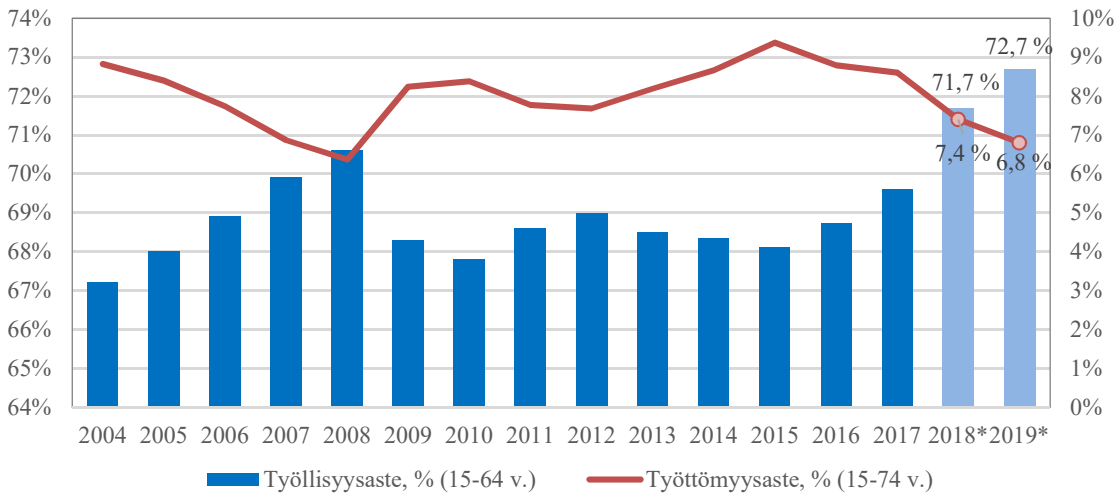
Kuvio 1. Bruttokansantuotteen muutos ja työllisten määrän muutos

Lähteet: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja Kansantalouden tilinpito; VM:n suhdanne-ennuste; TEM:n ennustelaskemat

Hyvä työvoiman kysyntä on nostanut työllisyysastetta erittäin voimakkaasti. Lisäksi työllisyysaste on kasvanut jopa työllisten määrää nopeammin siitä syystä, että työikäinen väestö (15–64-vuotiaat) on supistunut. Nyt ennusteemme on, että vuonna 2018 työllisyysaste nousee 71,7 prosenttiin ja edelleen 72,7 prosenttiin vuonna 2019. Työvoiman määrällinen tarjonta ei vielä lyhyellä aikavälillä muodostu rajoitteeksi työllisyyden kasvulle, sillä työttömien, piilotyöttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä on vielä melko korkea. Työvoiman tarjontaa ja piilotyöttömyyttä käydään tarkemmin läpi luvussa 3.

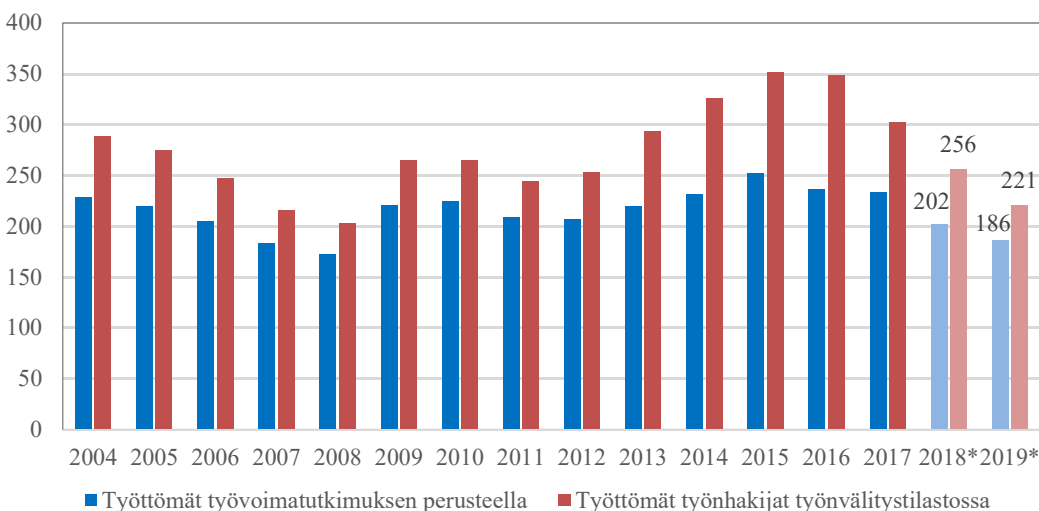
² Alatalo – Hämäläinen – Maunu – Mähönen (2018): Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2018. TEM-analyysija 86/2018, <https://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-277-4>

Kuvio 2. Työllisyys- ja työttömyysasteet ja niiden ennusteet

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja TEM:n ennustelaskelmat

Työttömyysaste oli vuonna 2015 peräti 9,4 prosenttia, mutta laski melko paljon seuraavana vuonna. Sen jälkeen työttömyyden lasku kuitenkin hidastui selvästi. Kuluva vuoden aikana kuva on muuttunut täysin ja työttömyyden lasku on ollut selvästi aiempia arvioita voimakkaampaa. Nyt ennusteemme on, että työttömyys laskee tänä vuonna 7,4 prosenttiin ja 6,8 prosenttiin vuonna 2019. Erilaiset rakenteelliset tekijät sekä alueelliset ja ammatilliset kohtaanto-ongelmat alkavat muodostua työllisyyden kasvun esteiksi aiempaa enemmän ja työttömyyden lasku voi sitä kautta vaikeutua. Toisaalta jo tehdyt rakenteelliset uudistukset ovat voineet jossain määrin muuttaa rajaa, jossa työttömyyden lasku olisi pysähtymässä.

TEM:n työnvälitystilastoissa työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut jo vuodesta 2017 alkaen hyvin voimakkaasti. Sen sijaan työttömien määrä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen luvuin laski vuonna 2017 vain marginaalisesti (- 3 000), sillä parantunut työvoiman kysyntä näkyi lähinnä työvoiman ulkopuolella olevien määrän laskuna. Kuluva vuoden aikana työttömyys on laskenut voimakkaasti molempien tilastojen valossa.

Kuvio 3. Työttömien (työvoimatutkimus) ja työttömien työnhakijoiden (työnvälitystilasto) määrän kehitys ja ennusteet

Lähteet: TEM, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus sekä TEM:n ennusteet

Työttömiä työnhakijoita arvioimme olevan vuonna 2018 noin 256 000 ja 221 000 vuonna 2019. Työttömien määrä (työvoimatutkimuksen luvuin) laskee vuonna 2018 noin 202 000 henkeen ja vuonna 2019 edelleen noin 186 000 henkeen. Työttömien työnhakijoiden ennustetta ja työttömyyden rakennetta käydään tarkemmin läpi luvussa 4.

Taulukko 1. Työvoimataseen kehittyminen vuosina 2016–2017 sekä ennuste vuosille 2018–2019

Tase-erä				Ennuste 2018-2019			
	2016	2017	Muutos 2016-17	2018	2019	Muutos 2017-18	Muutos 2018-19
Työikäinen väestö 15-74	4 109	4 114	5	4 125	4 130	11	5
Työikäinen väestö 15-64	3 463	3 451	-12	3 443	3 435	-8	-8
Työvoima	2 685	2 707	22	2 741	2 755	34	14
Työlliset	2 448	2 473	25	2 539	2 569	66	30
Alkutuotanto	101	99	-2	100	101	1	1
Teollisuus ³	356	355	-1	360	362	5	2
Rakennustoiminta	178	187	9	197	199	10	2
Palveluelinkeinot	1 805	1 830	25	1 875	1 900	45	25
Tuntematon	8	5	-3	7	7	2	0
Työllisyysaste, %	68,7	69,6	0,9	71,7	72,7	2,1	1,0
Työttömät	237	234	-3	202	186	-32	-16
Työttömyysaste, %	8,8	8,6	-0,2	7,4	6,8	-1,2	-0,6
Työttömät työnhakijat	349	303	-46	256	221	-47	-35

Lähteet: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja TEM työnvälitystilasto sekä TEM:n ennuste

Yllä oleva työvoimatase kokoaa yhteen keskeiset työmarkkinaennusteen ennusteluvut. Työikäisen väestön määrä kasvaa edelleen hieman ikäryhmässä 15–74-vuotiaat, ja jatkaa laskuaan ikäryhmässä 15–64-vuotiaat. Työllisyysaste nousee huomattavasti työvoiman kysynnän kasvaessa; osaltaan nousua voimistaa työikäisen väestön (15–64-vuotiaat) supistuminen.

Työvoiman kysyntä kasvaa talouskasvun seurauksena tänä vuonna erittäin hyvin, mutta hidastuu selvästi ensi vuonna. Työttömyys laskee sekä työvoimatutkimuksen että työnvälitystilaston luvuin. Työllisyyden kasvusta noin puolet on seurausta työttömyyden laskusta ja puolet työvoiman tarjonnan kasvusta. Kohtaanto-ongelmat ja rakenteellinen työttömyys saattavat kuitenkin rajoittaa työllisyyden kasvua ja työttömyyden laskua, ja niistä seuraa negatiivinen riski etenkin työttömyysasteen vuotta 2019 koskevalle ennusteelle.

Teollisuuden hyvä tilanne näkyy pienenä työllisyyden kasvuna

Teollisuuden hyvä tilanne on jatkunut jo lähes pari vuotta. Hyvä tilanne on perustunut pitkälti vientikysynnän ja maailmankaupan kasvuun. Maailmankaupan kasvu ja Suomen vientikysynnän kasvu jatkuvat edelleen VM:n arvion mukaan, vaikkakin hieman hidastuen. Oma osansa vientikysynnän kasvuun on ollut

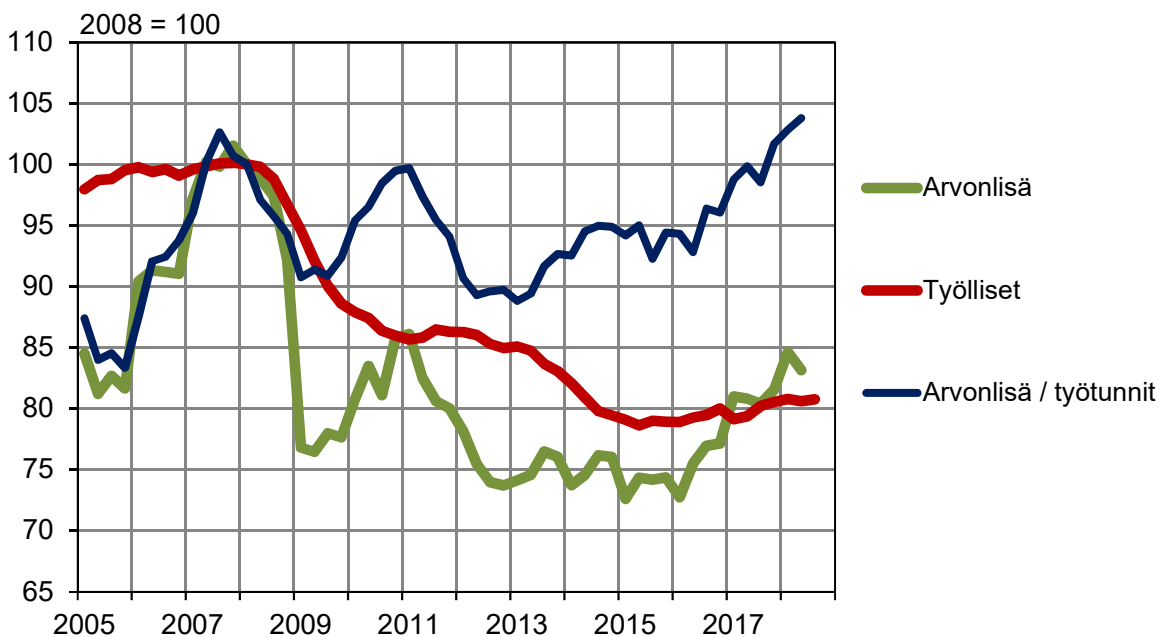
³ Mukaan lukien sähkö-, kaasu- ja vesihuolto.

myös kilpailukyky sopimuksen työvoimakustannuksia alentaneella vaikutuksella. VM arvioi, että teollisuustuotanto kasvaa vielä tänä vuonna varsin hyvin, noin 6 %. Vuosina 2019–2020 teollisuustuotannon kasvun arvioidaan kuitenkin hidastuvan 2,3–2,6 prosenttiin.

Erilaiset teollisuuden suhdanneindikaattorit ovat edelleen olleet varsin positiivisia. Teollisuustuotannon volyyymi on kasvanut laaja-alaisesti, samoin liikevaihto. Uusien tilausten määrä on kasvanut, joskin sen kuukausivaihtelut ovat suuria. Tilauskanta on teollisuudessa vahva. Kapasiteetin käyttöaste on toisaalta joillakin toimialoilla varsin korkea; toisaalta joillakin toimialoilla investoinnit lisäävät kapasiteettia ja tukevat kasvua. Teollisuuden luottamusindikaattori on edelleen varsin hyvällä tasolla, vaikkakin se on ollut hieman laskussa viime kuukausina. Kaiken kaikkiaan teollisuuden lyhyen aikavälin suhdanneindikaattoreissa ei vielä näy mitään merkittävää käännettä huonompaan, mutta tuotannon kasvun odotetaan hidastuvan lähivuosina.

Teollisuuden arvonlisä on kasvanut vuoden 2016 alusta asti ja kasvun odotetaan jatkuvan, vaikkakin hidastuen. Teollisuudessa arvonlisän muutokset eivät yleensä välittömästi johda työllisten määrän muutoksiin, vaan sopeutus tapahtuu työtuntien ja lomautusten kautta. Lomautukset kääntyivätkin laskuun vuonna 2016 ja lasku jatkunut siitä lähtien. Lomautusten väheneminen näkyy kuitenkin vain osin työllisyyden kasvuna, sillä osa lomautetuista tilastoituu työllisiksi myös lomautuksen aikana. Viime vuosina hyvä suhdannetilanne onkin teollisuudessa heijastunut paitsi lomautusten vähenemisenä, erityisesti arvonlisän ja tuottavuuden kasvuna ja vain pieneltä osin työllisyyden kasvuna.

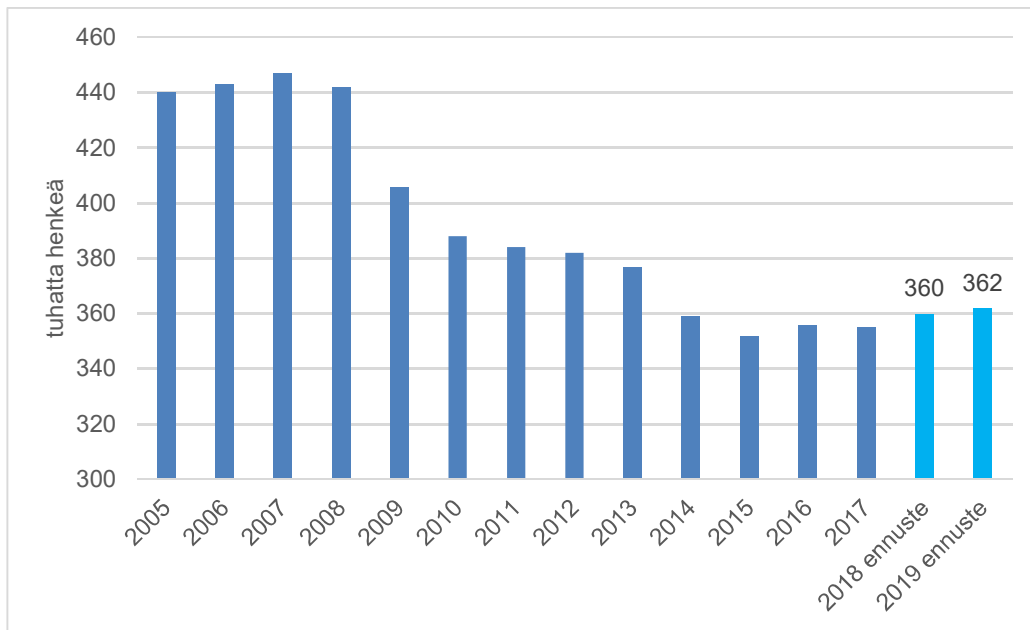
Kuvio 4. Arvonlisän, työllisyyden ja tuottavuuden muutokset teollisuudessa

Lähde: Tilastokeskus

Tilastokeskuksen mukaan työllisten määrä teollisuudessa oli 442 000 henkeä vuonna 2009. Alimmillaan teollisuuden⁴ työllisyys oli vuonna 2015, 352 000 henkeä. Sen jälkeen teollisuuden työllisten määrä on noussut marginaalisesti, muutamalla tuhannella vuosina 2016–2017. Edellisessä ennusteessamme arvioimme työllisten määräksi 362 000 henkeä vuodelle 2018 ja 369 000 henkeä vuodelle. Nyt näitä arvioita tarkistetaan vain hieman, niin että vuonna 2018 teollisuuden työllisyydeksi arvioidaan 360 000 ja vuonna 2019 työllisiä olisi 362 000.

⁴ Mukaan lukien sähkö-, kaasu ja vesihuolto.

Kuvio 5. Teollisuuden työllisyyskehitys ja ennuste 2018–2019

Lähde: Tilastokeskus ja TEM:n ennusteet

Rakentamisen työllisyyden kasvu edelleen vahvaa, mutta hidastuu ensi vuonna

Rakennustuotanto on kasvanut jo neljättä vuotta peräkkäin. Voimakkainta kasvu oli vuonna 2016 (5,1 %), ja kasvu jatkui varsin hyvänä (3,3 %) vuonna 2017. Vuodelle 2018 VM ennustaa vielä varsin vahvaa rakennustuotannon kasvua (4 %), mutta sen jälkeen tuotannon arvioidaan hieman laskevan (-0,5 %, -1,1 %) vuosina 2019–2020.

Kuluvan vuoden aikana rakennustuotannon volyymin kasvu on ollut erittäin vahvaa. Rakennusaloitukset tilavuudella mitattuna ovat kuitenkin hieman vähentyneet – toisaalta asuntorakentaminen kappalemäärillä mitattuna on jatkanut voimakasta kasvuaan. Myönnettyjen rakennuslupien kuutiomäärä puolestaan on laskenut ja se ennakoii tuotannon kasvun hidastumista tai supistumista. Rakennusalan suhdanneryhmä Raksu⁵ arvioi, että rakentamisen kasvu jatkuu tänä vuonna 3-4 prosentissa, mutta vuodelle 2019 Raksu ennustaa jo rakennustuotannon kasvun selvää hidastumista ja mahdollisesti jopa supistumista. Rakentamisen taso kuitenkin pysyy korkeana.

Rakennusteollisuuden arvion mukaan⁶ rakentamisen suhdanne saavuttaa lakipisteensä ensi vuonna. Vuonna 2019 rakennusinvestoinnit ja rakentamisen arvonlisäys eivät enää kasva, mutta eivät myöskään käänny negatiivisiksi. Mitään rajua käännettä ei siis odoteta. Keskeisimpänä tuotannon kasvun esteenä pidetään työvoiman saatavuutta. Lisäksi rakennuskustannusten nousun arvioidaan kiihtyvän vuonna 2019.

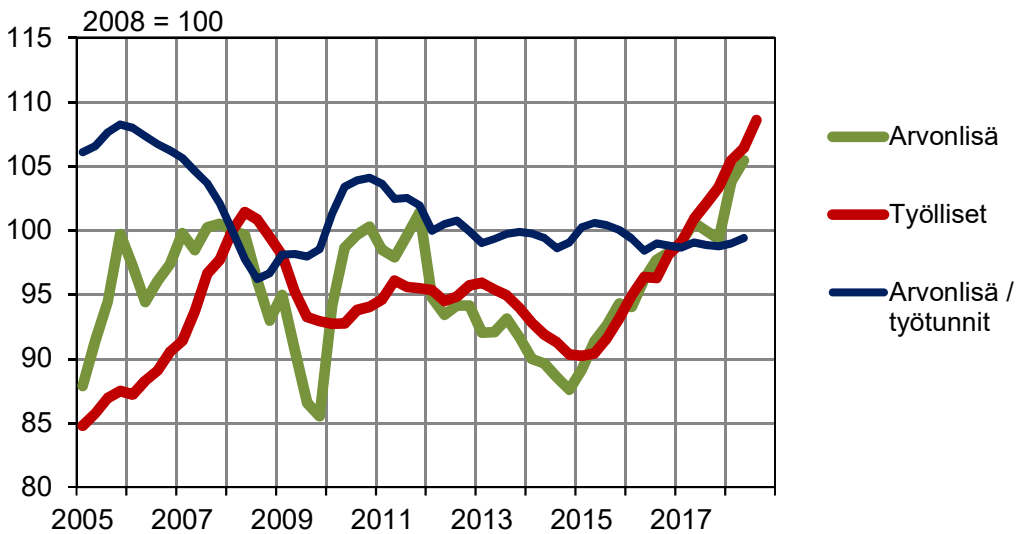
Rakennustuotannossa viive arvonlisän muutoksesta työllisyyden muutokseen on selvästi lyhyempi kuin teollisuudessa. Kun arvonlisä kääntyi kasvuun vuoden 2015 alussa, myös työllisyys alkoi kasvaa jo saman vuoden aikana. Viime vuosina rakentamisessa sekä arvonlisä että työllisyys ovat kasvaneet erittäin

⁵ Rakentaminen 2018-2019. Rakennusalan suhdanneryhmä, Syksy 2108. Valtiovarainministeriön julkaisu 31/2018. <https://vm.fi/documents/10623/7432802/Rakentaminen+2018-2019%2C+syksy/0ef1489f-d8ac-4367-8f1e-e0f8afcd2ccd?version=1.0>

⁶ Rakennusteollisuus, suhdannekatsaus, lokakuu 2018 https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/suhdanteet-ja-tilastot/suhdannekatsaukset/2018/syksy/suhdanne_syksy18_lopullinen.pdf

voimakkaasti. Samaan aikaan tuottavuuskehitys on polkenut paikallaan ja jopa hivenen heikentynyt. Rakentamisessa hyvä suhdannetilanne on siis näyttäytynyt hyvin toisenlaisena kuin teollisuudessa.

Kuvio 6. Arvonlisän, työllisyyden ja tuottavuuden muutokset rakentamisessa

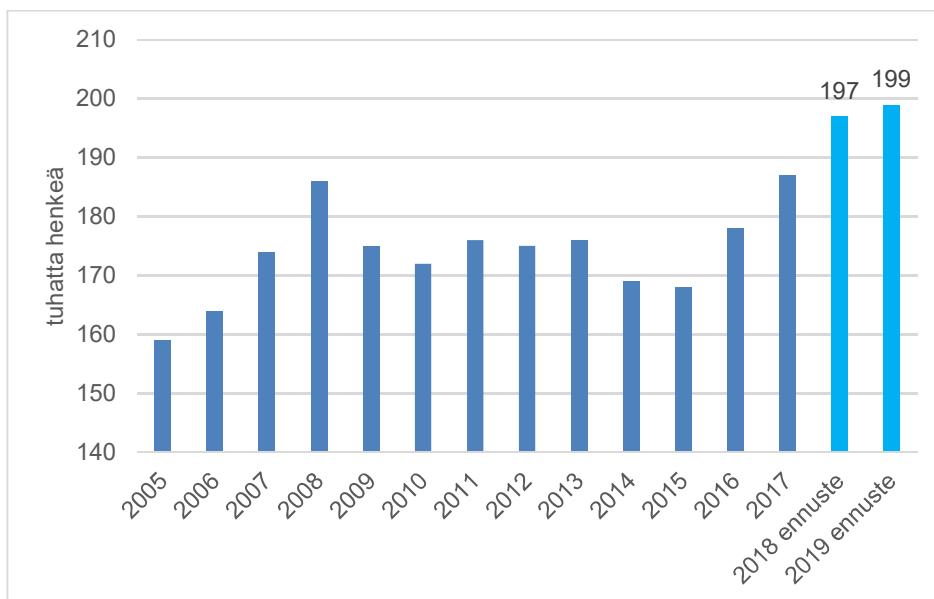

Lähde: Tilastokeskus

Tilastokeskuksen mukaan rakentamisen työllisyys oli 168 000 henkeä vuonna 2015, 178 000 henkeä vuonna 2016 ja 187 000 henkeä vuonna 2017. Vuoden 2018 aikana työllisyyden kasvu on edelleen jatkunut vahvana.

Edellisessä työmarkkinaennusteessa ennustimme rakentamisen työllisyyden kasvavan 194 000 henkeen vuonna 2018 ja 200 000 henkeen vuonna 2019. Tämän vuoden aikana rakentamisen työllisyys on kuitenkin ollut jopa ennustettua parempaa ja ennustetta tarkistetaan hieman ylöspäin, 197 000 henkeen. Perustuen VM:n arvioon rakennustuotannon kasvun loppumisesta tarkistamme ennustetta alaspäin ensi vuoden osalta. Työllisyys voi kuitenkin vielä ensi vuonna kasvaa hieman, sillä tuotannon kasvun hidastuminen tai pysähtyminen ei näy välittömästi työllisyyskasvun hyytymisenä.

Kuvio 7. Rakennusalan työllisyyskehitys ja ennuste 2018–2019

Lähteet: Tilastokeskus ja TEM:n ennusteet

Toisaalta työllisyyden kasvua hidastaa myös se, että rakennusalalla on jo nyt merkittäviä työvoiman saatavuusongelmia. Rekrytointiongelmat ja työvoimapula ovat lisääntyneet koko taloudessa, mutta ongelmat ovat erityisen suuria rakennusalalla. Tuotannon korkea taso voi vielä ensi vuonna kasvattaa työllisyyttä hieman, mutta riskinä on, että työllisyyden kasvu ensi vuonna pysähtyy kokonaan, mikäli työvoiman saatavuusongelmia ei saada ratkaistua.

Palvelualojen työllisyyden kasvu vahvaa, mutta toimialojen kehitys erisuuntaista

Palvelutuotanto on kasvanut jo kolmen vuoden ajan ja tuotannon kasvu on ollut kohtuullisen vahvaa parina edellisenä vuonna (1,7–1,9 %). Palvelutuotannon kasvua on selittänyt ensinnäkin jalostussektorin (teollisuus ja rakentaminen) hyvä tilanne, joka väliuotekäytön kautta lisää palveluiden kysyntää. Toiseksi kuluttajien ostovoima on parantunut, ennen kaikkea kuluvan vuoden aikana hyvän työllisyyskehityksen seurauksena. Tälle vuodelle valtiovarainministeriö ennustaa 2,6 prosentin palvelutuotannon kasvua. Vuosille 2019 ja 2020 ennustetaan hieman hidastuvaa palvelutuotannon kasvua (1,8 % ja 1,5 %).

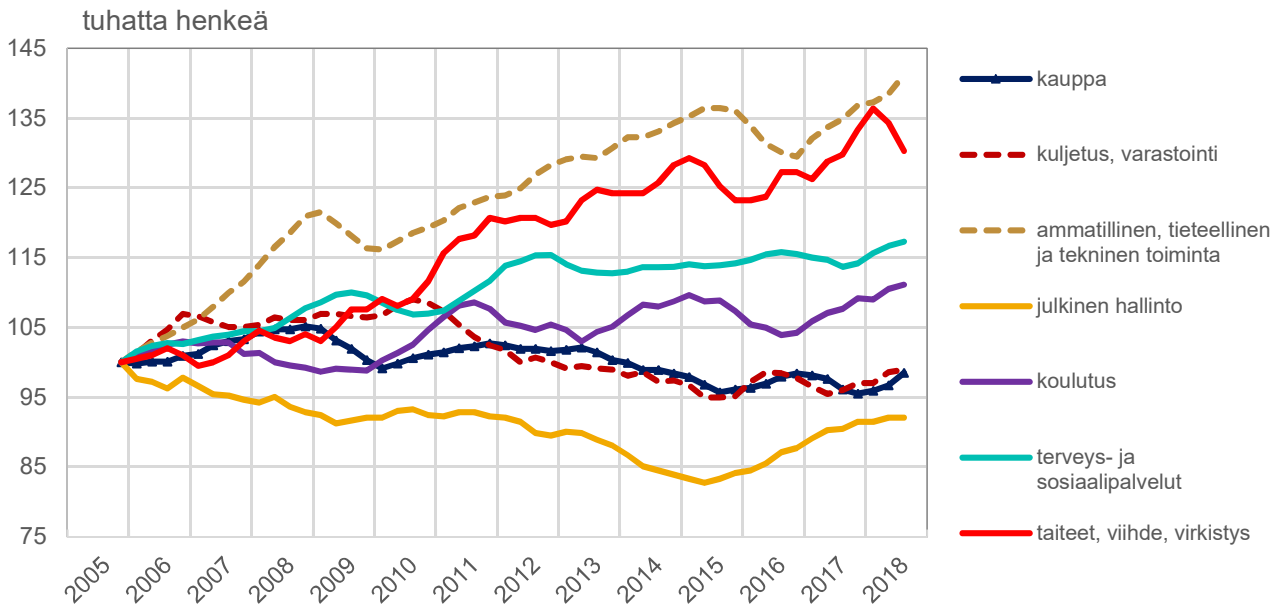
EK:n suhdannetiedustelussa palveluyritykset kertovat suhdannetilanteensa olevan edelleen keskimääräistä parempi. Myynnin määrä on kasvanut ja sen odotetaan edelleen kasvavan. Kannattavuus on hieman kohentunut ja sen arvellaan voivan vielä hieman parantua⁷. Toisaalta palvelualojen luottamus on painunut keskimääräiselle tasolle. Sen sijaan kaupan alan luottamus on hieman keskimääräistä parempi. Palvelutyönantajien mukaan⁸ yksityisillä palvelutoimialoilla odotetaan – alkuvuoden joiltain osin odotuksia huonomman kehityksen jälkeen - liikevaihdon, myynnin ja henkilöstömäärän kasvun jatkumista. Sekä yritysten että kuluttajien kysyntä tukevat edelleen palvelujen kasvua.

Palvelusektori oli pitkään ainoa päätoimiala, jolla työllisyys ylipäättään kasvoi. Työllisyyskehitys vaihtelee kuitenkin erittäin paljon palvelusektorin sisällä. Työllisyys on matalampi kuin vuonna 2005 julkisen hallinnon ja pakollisen sosiaalivakuutuksen, kaupan sekä kuljetuksen ja varastoinnin aloilla. Kaikilla muilla palvelusektorin toimialoilla työllisyys on kasvanut vuodesta 2005. Nämä muutokset eivät niinkään liity suhdanteisiin vaan erilaisiin pidemmän aikavälin muutoksiin, kuten teknologian rooliin ja kaupan rakenne-
muutoksiin sekä julkisen sektorin tuottavuusohjelmaan.

Eniten vuodesta 2005 työllisyyttä kasvattaneet toimialat ovat ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä taiteet, viihde ja virkistys. Toisaalta näillä samoilla aloilla työllisyyden vaihtelu on ollut suurta, ja vuosien varrelle mahtuu niin voimakkaita työllisten määrän nousuja kuin laskujakin. Hitaasti kasvavan trendin aloja ovat olleet koulutus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut. Koulutussektorilla näkyvät muun muassa tehdyt poliittiset päätökset.

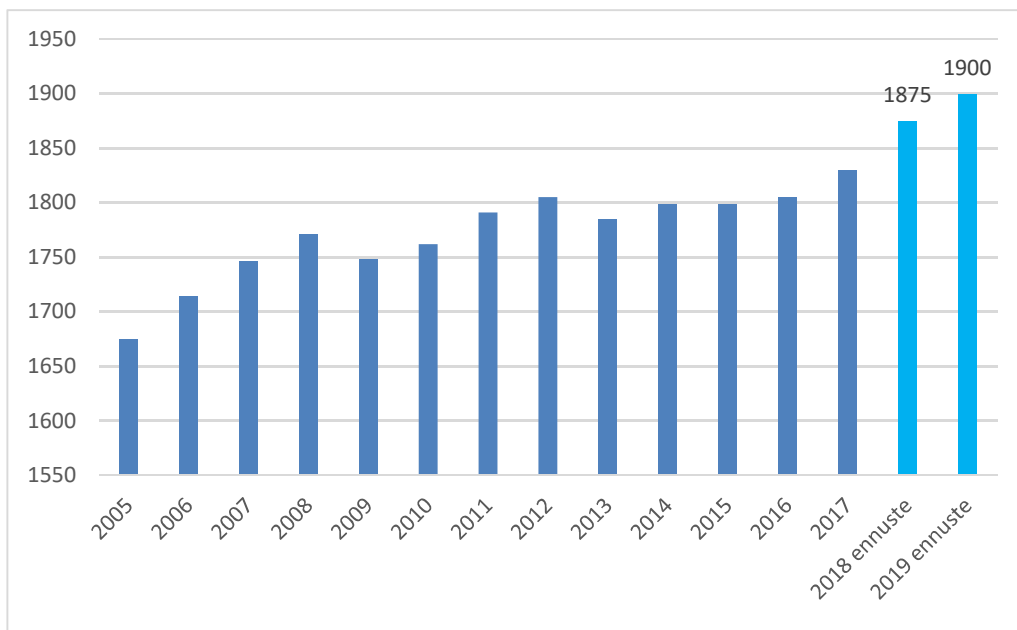
⁷ Suhdannebarometri, Lokakuu 2018. EK. <https://ek.fi/wp-content/uploads/sb-loka-2018.pdf>

⁸ Palvelualojen suhdanteet. Palta 2/2018. <https://www.palta.fi/download/12769/>

Kuvio 8. Työllisyyden kehitys eräillä palvelualoilla (2005=100)

Lähde: Tilastokeskus

Palvelusektorin työllisten määrä laski vuonna 2009 noin 1 750 000 henkeen; määrä ei varsinaisesti romahtanut, mutta muutos oli merkittävä ottaen huomioon, että pidemmän aikavälin kehityskulku on kuitenkin ollut palveluvaltaistumisen jatkuminen. Vuosien 2010–2017 aikana palvelusektorin työllisten määrä joko kasvoi hieman tai ainakin ylläpiti työllisyyttä, poikkeuksena vuosi 2013. Työllisyyden kasvu oli kuitenkin marginaalista ottaen huomioon palvelusektorin työllisyyden volyymin. Vaatimatonta työllisyyden kasvua selittivät sekä heikko tai jopa negatiivinen talouskasvu että toisaalta se, että myös joillakin palvelualoilla pidemmän aikavälin työllisyystrendi on ollut pikemminkin laskeva. Kaiken kaikkiaan talous on viimeisen kymmenen vuoden aikana palveluvaltaistunut niin, että vuodesta 2009 lähtien menetettyjen teollisuuden työpaikkojen tilalle on syntynyt suunnilleen vastaava määrä työpaikkoja palvelusektorille.

Kuvio 9. Palvelualojen työllisyyskehitys ja ennuste 2018–2019

Lähde: Tilastokeskus ja TEM:n ennusteet

Viimeisen vuoden aikana juuri palveluiden työllisyyden kasvu on selittänyt suurimman osan kokonaistyöllisyyden kasvusta. Edellisessä ennusteessamme nostimme arviota palveluiden työllisyyden kasvusta, mutta nyt näitä arvioita täytyy edelleen korjata selvästi ylöspäin viimeisen puolen vuoden nähdyn poikkeuksellisen voimakkaan työllisyyden kasvun vuoksi. Työllisyyden kasvu palveluissa hidastuu vuonna 2019, mutta vuoden 2018 hyvä taso muuttaa myös aiempaa arviota vuoden 2019 tasosta. Nyt siis arviomme on, että palveluiden työllisyys kasvaa tänä vuonna 45 000 hengellä ja ensi vuonna vielä 25 000 hengellä. Toisaalta myös palvelualoilla ammattitaitoisen työvoiman saanti on yleisin kasvun este, mikä voi rajoittaa myös työllisyyden kasvua.

3. TYÖVOIMAN MÄÄRÄ KASVUSSA

Työkäisen työvoiman määrä taittuu vuonna 2019

15–74-vuotiasta työkäistä väestöä on Suomessa noin 4 125 000 henkeä vuonna 2018. Työkäisen väestön määrä kasvaa vielä vuonna 2019, jonka jälkeen kasvu taittuu. 15–64-vuotiaiden määrä jatkaa vuosikymmenen alkupuoliskolla alkanutta alenemistaan, mutta hidastuu edelleen suurten ikäluokkien poistuttua alle 65-vuotiaan väestön ikäkohorteista.

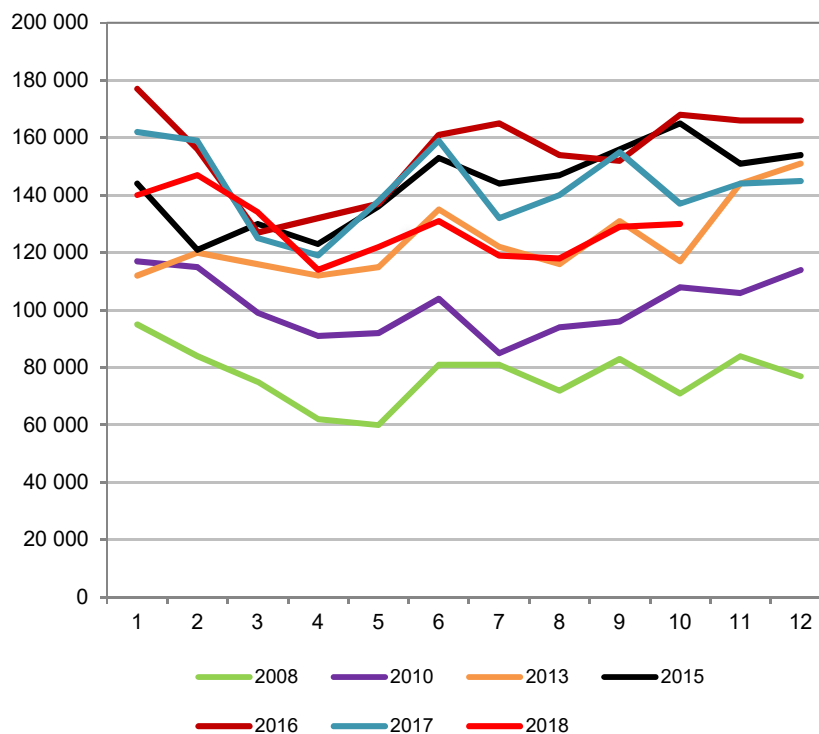
Ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli syyskuun lopussa 5 520 535 henkilöä. Väkilukua ylläpitää muuttovoitto ulkomailta – maahanmuuttoa oli 11 500 enemmän kuin maastamuuttoa. Sitä vastoin syntyneitä oli 4 100 vähemmän kuin kuolleita.

Alle 25-vuotiaiden ikäkohortit pienenevät 2020-luvun alkuun saakka useilla tuhansilla vuosittain, eikä pienenevä koko riitä kompensoimaan aiempaa työvoiman määrää nuorissa. Maahanmuutto kohdistuu sitä vastoin vahvasti nuoriin ja loiventaa alenemaa hieman. Ulkomaalaisten osuus on korkein nuorten aikuisten (30–34-vuotiaiden) joukossa, mutta väestömäärän kasvu kohdistuu kaiken kaikkiaan vahvimmin yli 60-vuotiaiden ikäkohortteihin.

Työvoiman tarjontaa enemmän

Työvoimaa on palannut viime aikoina takaisin työmarkkinoille erityisesti vahvistuneiden, työkäistä väestöä aktivoivien politiikkainsenttiivien vuoksi. Määräaikaishaastattelujen jatkona lanseerattu työttömyysturvan aktiivimalli on lisännyt painetta myös työvoimaan kuulumattomien joukossa siirtyä lähemmäs työmarkkinoita ja työmarkkinoille. Vahvana pysyneen kysynnän seurauksena myös työnhakijoiden arviot uuden työn löytymisestä ovat pysyneet melko vahvoina. Työvoimaan kuuluvien määrää on edelleen pitänyt yllä ikääntyneiden pysyminen yhä pidempään työmarkkinoilla. Työvoiman ulkopuolella olevien määrän laskua on edesauttanut myös piilotyöttömyyden väheneminen.

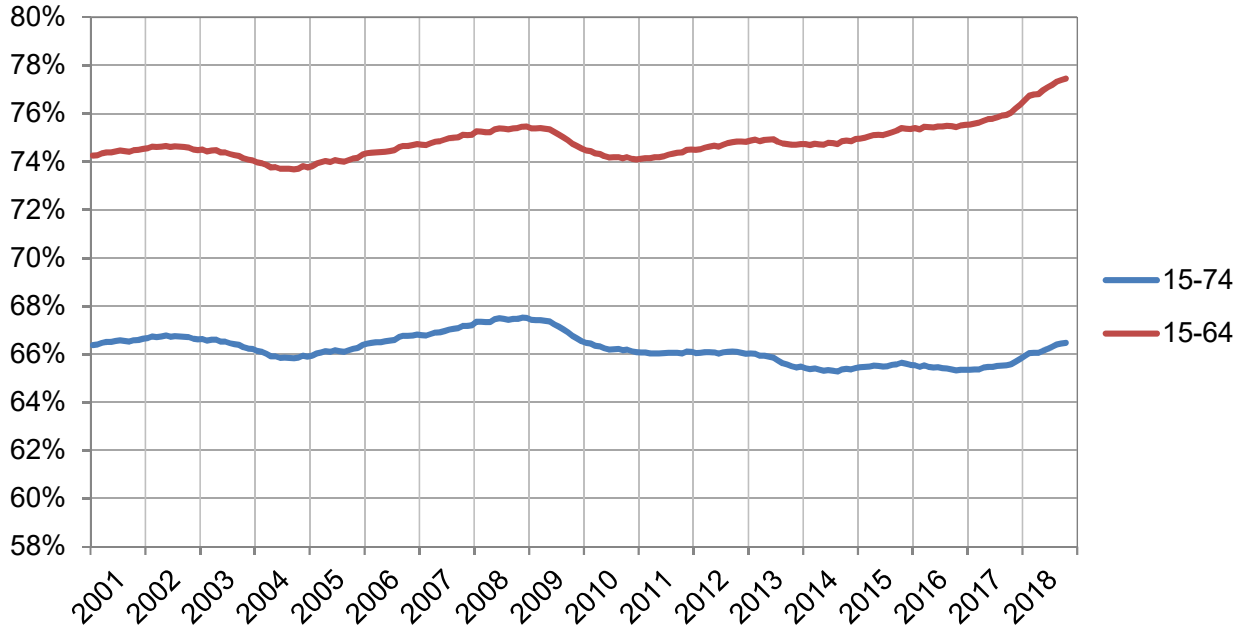
Kuvio 10. Piilotyöttömien määrän kehitys kuukausittain eri vuosina

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Siirtymä työvoiman ulkopuolelta, näkyy myös työvoima-osuudessa, joka on kääntynyt kasvuun koko työikäistä väestön (15–74-vuotiaat) joukossa vuoden 2017 aikana ja nousi 15–64-vuotiaiden joukossa korkeimmaksi kuin koko 2000-luvun aikana. Vuoden 2018 aikana hyvä kehitys on jatkunut.

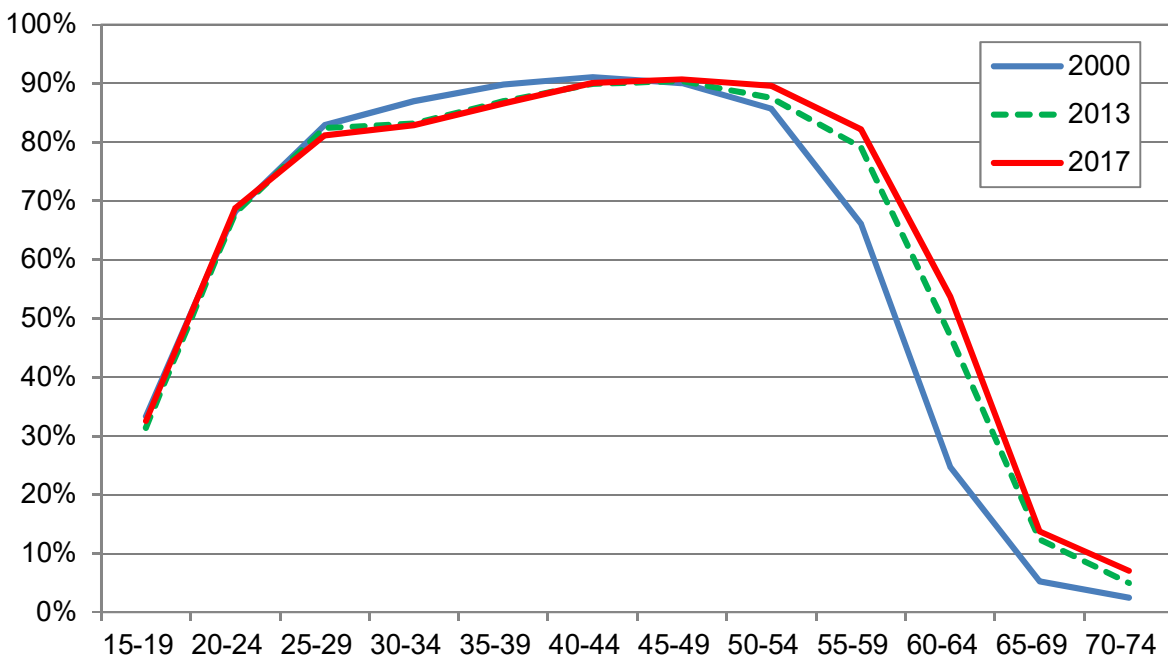
Kuvio 11. Työvoimaosuus, 15–74-vuotiaat ja 15–64-vuotiaat

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työvoimaosuudet kehittyivät suotuisasti yli 60-vuotiaiden joukossa viime vuosien matalasuhdanteenkin aikana ja kasvu on vahvistunut edelleen. Myös alle 25-vuotiaiden ikäkohorteissa työvoimaosuus on alkanut kohota viime vuosien aikana ikäkohorttien pienenemisen seurauksena.

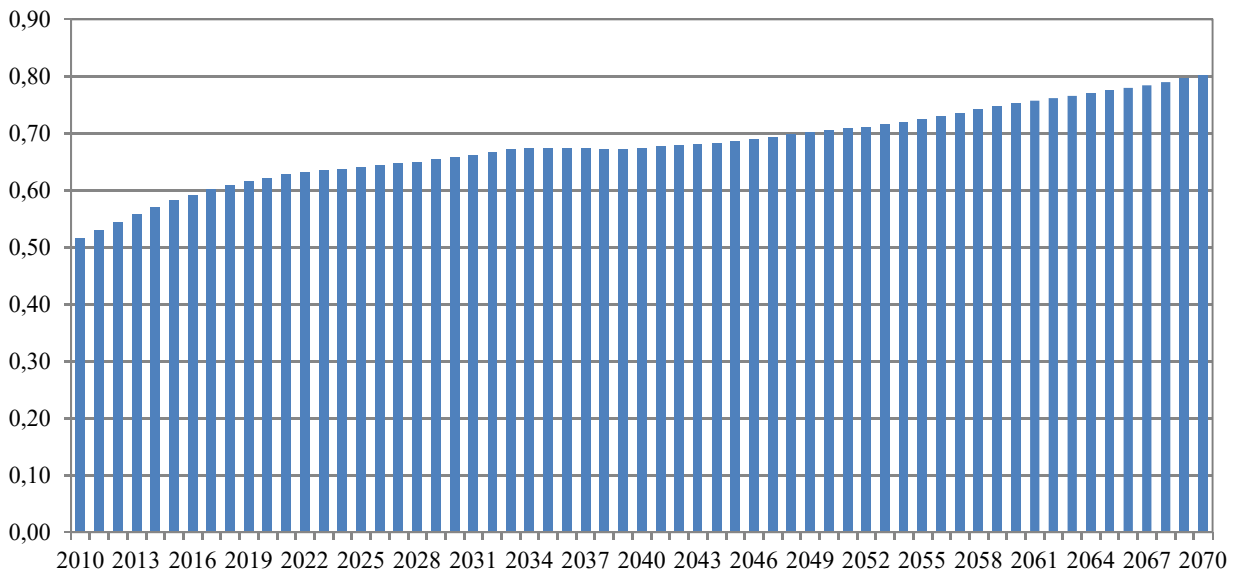
Kuvio 12. Työvoimaosuudet ikäryhmittäin vuosina 2000, 2013 ja 2017

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Keski-ikäisen väestön joukossa työllisyysasteet kääntyivät vuoden 2017 aikana kasvuun, mutta verrattuna vuosituhaten alkuun ne ovat edelleen selvästi alemmalla tasolla, erityisesti 25-vuotiaista alkaen aina 45-vuotiaisiin saakka. Sitä vastoin ikääntyneempien työvoimaosuus on kohonnut edelleen. Joka tapauksessa demografian valossa huoltosuhte heikkenee, mikäli lisätoimenpiteitä sen estämiseksi ei tehdä. 25–59-vuotiaiden osalta tapahtuneeseen työvoimaosuuden alenemaan on tärkeä edelleen kohdistaa toimia, mutta huomioida myös nuorten työvoimaan kuulumisen muutokset. Huolimatta nuorten työvoimaosuuden kasvusta viime vuosina, on alle 25-vuotiaiden määrä työvoimassa on supistunut pienten ikäkohorttien vuoksi. Kuitenkin erityisesti 20–24-vuotiaiden joukossa työmarkkinoille kuuluminen voisi olla selvästi aktiivisemmalla tasolla korvaten edellisvuosien vastaavia ikäkohortteja hyvän kysynnän valitessa.

Kuvio 13. Huoltosuhteen kehitys 2010–2070

Lähde: Tilastokeskus

Työvoiman tarjontaennuste vuosille 2018–2019

Työvoimaa on tarjolla selvästi ennakoitua enemmän vuosina 2018 ja 2019. Kysynnän pysyessä edelleen vahvana aktivoiva politiikka lisää työvoimaan kuulumista ja määrää erityisesti keski-ikäisten ja yli 60-vuotiaiden joukossa.

Nuoren, alle 25-vuotiaiden, työvoiman määrä laskee hieman, mutta työvoimaosuus kasvaa selvästi ikäkohorttien pienenemisestä johtuen. Työvoimaosuus kasvaa muissa ikäluokissa sekä aiempaa aktivoivamman politiikan, kysynnän kasvun ja ikäkohorttien muutosten vuoksi lähivuosina.

Taulukko 2. Työvoimaosuus ja työvoima ikäryhmittäin vuonna 2017 ja ennusteet vuosille 2018 ja 2019

Ikä	Työvoimaosuus, % ikäluokasta			Työvoima, 1000 henkeä		
	2017	2018e	2019e	2017	2018e	2019e
15 - 24	51,7	51,9	52,2	327	322	319
25 - 59	86,1	87,0	87,5	2 111	2 135	2 143
60 - 74	26,2	26,9	27,4	269	284	293
15 - 74	65,8	66,4	66,7	2 707	2 741	2 755

Päätelmät työvoiman tarjonnasta

Työikäisen, 15–74-vuotiaan, väestön määrä on vuonna 2018 noin 4 125 000 henkeä ja vuonna 2019 noin 4 130 000 henkeä. Työikäinen väestö kasvaa vielä vuonna 2019 ajan, jonka jälkeen kasvu taittuu. Maahanmuutto ylläpitää nuoren ja parhaassa työiässä olevan väestön määrää.

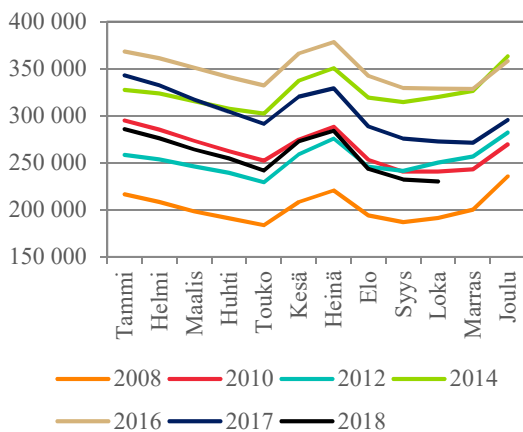
- Työvoiman määrä kasvaa vahvistuneen kysynnän vuoksi vuonna 2018 noin 34 000 hengellä ja edelleen vuonna 2019 noin 14 000 hengellä.
- Työvoiman määrä kasvaa ennustevuosina erityisesti 25–59-vuotiaiden ja yli 60-vuotiaiden joukossa aktivoivan politiikan ja melko vahvana säilyvän kysynnän vuoksi. Nuorten, alle 25-vuotiaiden, joukossa työvoiman määrää laskee hieman.

4. TYÖTTÖMIEN TYÖNHAKIJOIDEN ENNUSTETTA KORJATTU VAROVAISEMMAKSI

Pitkäaikaistyöttömien ja nuorisotyöttömien ennusteet ennallaan

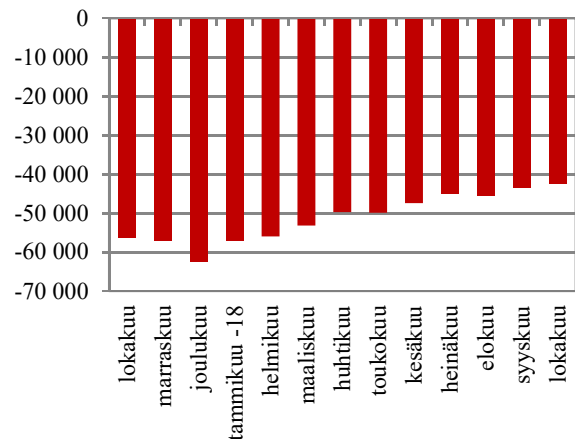
Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston seuraamien työttömien työnhakijoiden määrän lasku alkoi odotetusti hiipua vuodenvaihteessa 2017–2018. Työttömien työnhakijoiden määrän ennustetaan silti laskevan ainakin vuoteen 2020 saakka, mikäli taloudessa ei sillä välillä tapahdu yllättävää käännettä huonompaan. Ennusteen mukaan vuonna 2020 alitetaan 200 000 työttömän työnhakijan rajapyykki. Työnvälitystilasto seuraa työttömiä TE-toimistoihin ilmoittautuneita työnhakijoita.

Kuvio 14. Työttömien työnhakijoiden määrä

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 15. Työttömien työnhakijoiden määrän muutos vuodentakaiseen verrattuna

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee edelleen suhteellisesti selvästi voimakkaammin kuin työttömien työnhakijoiden määrän kehitys. Pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan laskevan muuta työttömyyttä nopeammin vielä vuoden 2019 ajan, mutta eron arvioidaan tasoittuvan vuonna 2020.

Kuitenkin, pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi hyvin voimakkaasti vuoden 2008 finanssikriisistä alkaneen taantuman myötä. Ennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä jää vuonna 2020 edelleen korkeammaksi kuin ennen finanssikriisiä, vaikka työttömien työnhakijoiden määrä muuten palaakin kriisiä edeltäneelle tasolle.

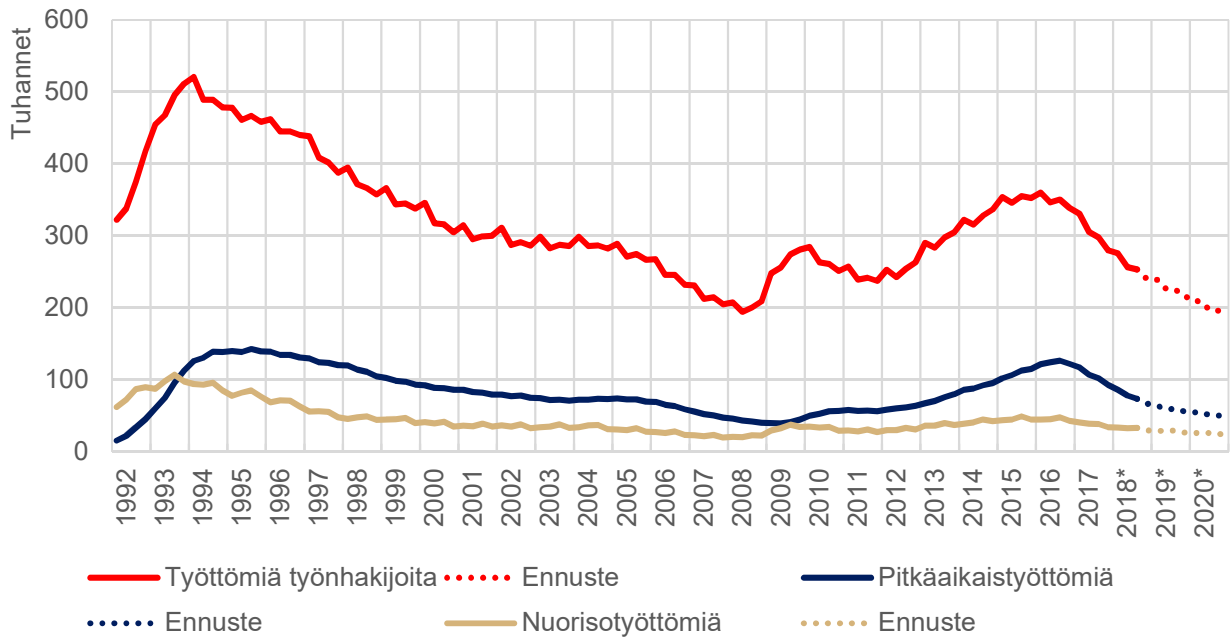
Nuorten työttömien työnhakijoiden määrän kehitys on viime aikoina seurannut läheisesti työttömien työnhakijoiden määrän kehitystä yleisesti. Nuorisotyöttömien kehityksen ennustetaankin seuraavan myös tulevana vuosina hyvin läheisesti työttömien työnhakijoiden määrän kehitystä.

Työttömien työnhakijoiden lukumäärän ennustetaan vuoden 2018 osalta asettuvan keskimäärin 256 000 työttömään työnhakijaan, mikä on 47 000 vähemmän kuin vuonna 2017. Vuonna 2019 työttömiä työnhakijoita ennustetaan olevan keskimäärin 221 000, eli 35 000 vähemmän kuin tänä vuonna. Vuodelle 2020 ennustetaan puolestaan 191 000 työtöntä työnhakijaa, eli 30 000 vähennystä vuodesta 2019.

Pitkäaikaistyöttömien, eli yli 12 kuukautta työttöminä työnhakijoina olleiden, lukumääräksi ennustetaan tälle vuodelle keskimäärin 76 000, mikä olisi 28 000 vähemmän kuin edellisvuonna. Vuodelle 2019 ennustetaan 61 000 ja vuodelle 2020 keskimäärin 53 000 pitkäaikaistyötöntä.

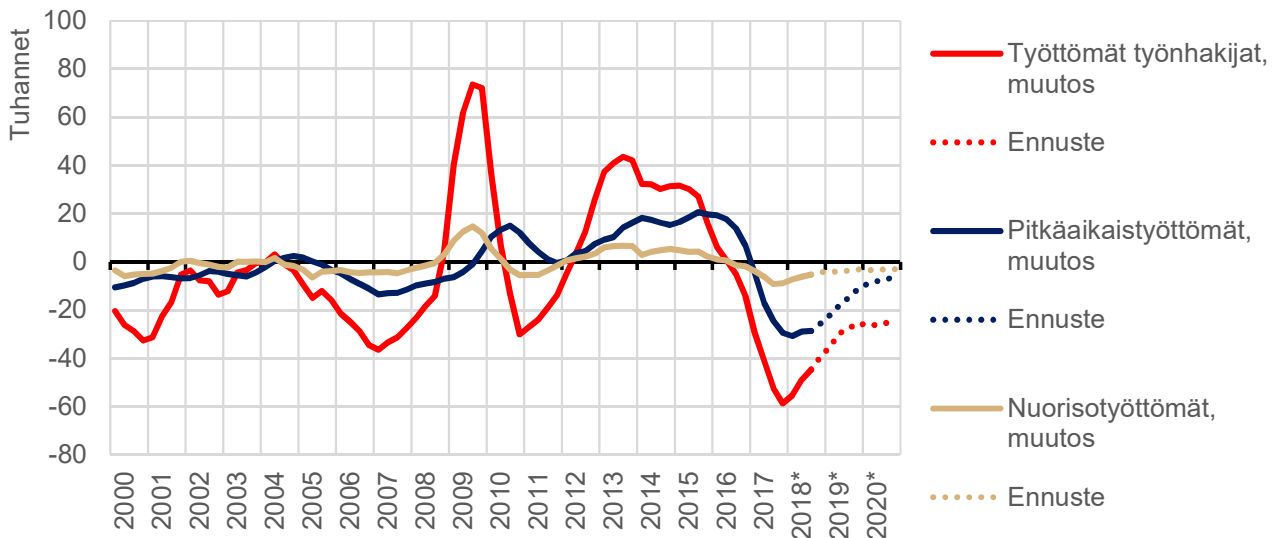
Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömien keskimääräiseksi lukumääräksi vuodelle 2018 ennustetaan 33 000, mikä on noin 6 000 vähemmän kuin edellisvuonna keskimäärin. Vuodelle 2019 ennustetaan 29 000 ja vuodelle 2020 keskimäärin 26 000 nuorisotyötöntä.

Kuvio 16. Työttömien työnhakijoiden, pitkäaikaistyöttömien ja nuorisotyöttömien määrän toteutunut kehitys ja ennusteet

Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

Kuvio 17. Työttömien työnhakijoiden, pitkäaikaistyöttömien ja nuorisotyöttömien määrän muutos vuoden takaiseen verrattuna, sekä ennuste

Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

Työttömien työnhakijoiden määrän ennusteisiin liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Erilaiset hallinnolliset muutokset vaikuttavat herkästi työttömiksi työnhakijoiksi rekisteröityneiden lukumäärään. Tilastollisen mallin tuottama virhemarginaali on laaja jopa matalahkolla 75 prosentin luottamustasolla⁹. Lisäksi on mahdollista, että ennusteen pohjalla olevat arviot osoittautuvat virheelliseksi, mikä entisestään lisää ennusteen epävarmuutta. Ennuste onkin suuntaa-antava arvio tulevasta kehityksestä.

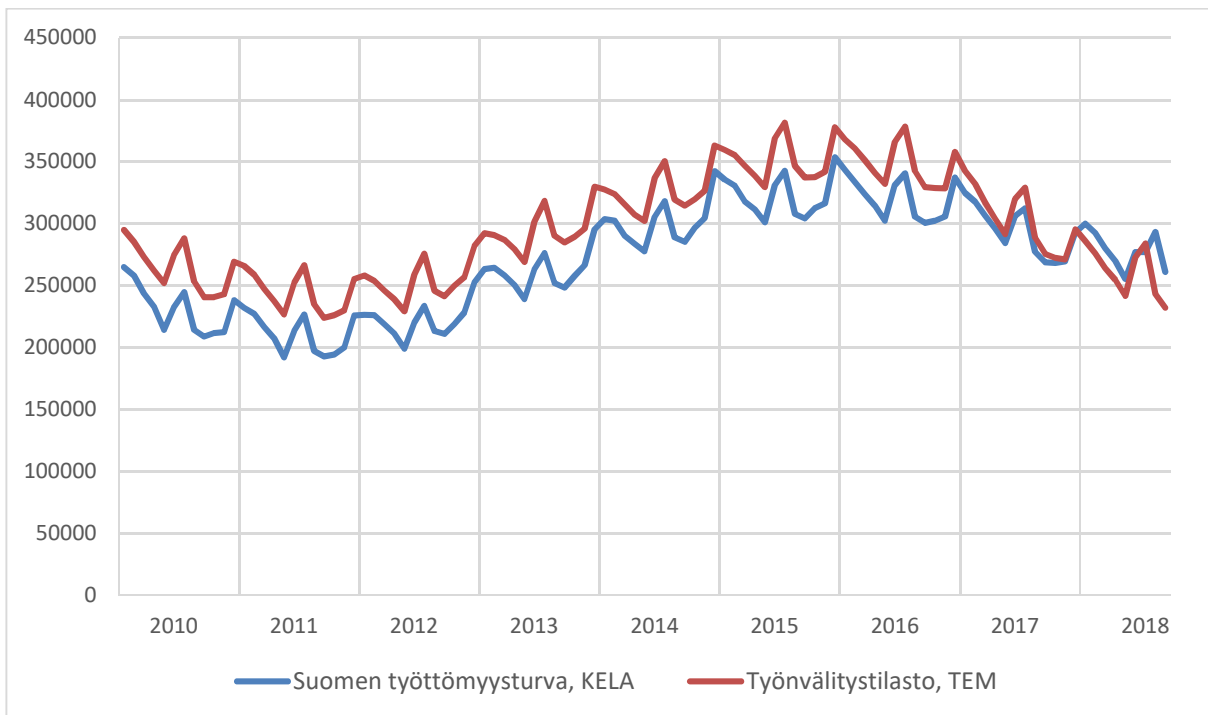
⁹ Vuoden 2019 ennusteen osalta ennustemallin tuottama tilastollinen virhemarginaali 75 % luottamustasolla on +/- 32 000 työtöntä työnhakijaa, ja vuoden 2020 osalta +/- 73 000 työtöntä työnhakijaa

Työnvälitystilasto ja Kelan tilasto Suomen työttömyysturvan saajista nyt samalla tasolla

Edellisen ennusteen julkaisun yhteydessä todettiin vuonna 2017 aloitettujen tihennettyjen työttömien haastattelujen tarkentaneen Työnvälitystilaston työttömien työnhakijoiden määrää noin 30 000:lla. Arvio perustuu eroihin työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston ja Kelan työttömyysturvaetuksia työttömyysajalta saaneista keräämän tilastojen välillä (Suomen työttömyysturva). Näistä jälkimmäinen valmistuu useita kuukausia viiveellä, sillä tietoja kerätään eri lähteistä. Edellisessä ennusteessa julkaistu arvio näyttää edelleen pitävän paikkaansa.

Rekisteröityneiden työttömien työnhakijoiden määrää kuvaavan Työnvälitystilaston ja Kelan keräämän tilaston työttömyysajalta työttömyysturvaetuksia saaneiden määrässä oli vuosien ajan noin 30 000 hengen ero Työnvälitystilaston hyväksi. Nyt ero on kuitenkin kutistunut lähes olemattomiin (Kuvio 18).

Kuvio 18. Työttömät työnhakijat työnvälitystilastossa sekä työttömyyden ajalta Suomen työttömyysturvaetuksia nostaneet Kelan tilastoissa (tammikuu 2010–syyskuu 2018)

Lähteet: KELA, Suomen työttömyysturva ja TEM, työnvälitystilasto

Todennäköisin syy tälle tilastomuutokselle on vuoden 2017 alusta aloitetut 3 kuukauden välein tehtävät työttömien haastattelut. Haastattelujen myötä työnvälitystilastosta on poistunut ihmisiä, joiden ajantasainen status ei ole ollut työn työnhakija. Kaikissa tapauksissa te-viranomaiset eivät siis ole saaneet tietoa työttömän statuksen muutoksesta, vaikkei hänelle ole maksettu työttömyysturvaetuksia. Tieto on päivitetty työnvälitystilastoon vasta haastattelun myötä.

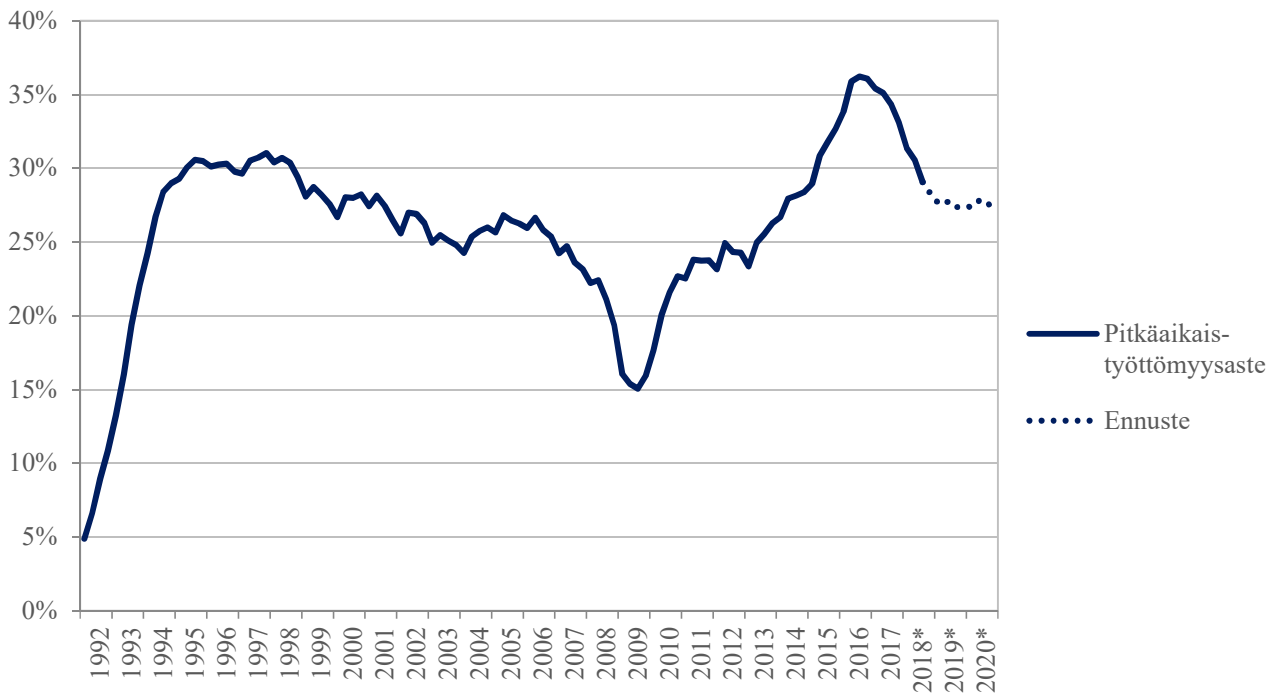
On kuitenkin huomattava, että työnvälitystilaston ja Suomen työttömyysturvatilaston välillä kuuluukin olla eroja. Työttömälle annetut karenssit alentavat työttömyysetuuksia saaneiden määrää Kelan kokoamissa tilastoissa, mutta eivät vaikuta työnvälitystilaston mukaiseen lukuun työttömien työnhakijoiden määrästä. Pieniä eroja tilastojen välillä on lisäksi tietyissä etuusryhmissä, kuten sovitellun päivärahan saajissa. Näyttäisi kuitenkin siltä, että näiden erojen merkitys on kokonaisuuden kannalta varsin pieni, joitain tuhansia ihmisiä.

Työnvälitystilaston tarkentuminen ja ajantasaistuminen tarkoittavat samalla sitä, etteivät nykyiset arviot työttömyyden suuruudesta ole täysin vertailukelpoisia historiallisiin tietoihin nähden. Täten työttömien työnhakijoiden määrä esimerkiksi vuonna 2011 näyttäytyy suurempana kuin mitä se nykytiedon valossa on todennäköisesti ollut.

Pitkäaikaistyöttömyysaste lähenee finanssikriisiä edeltäneitä lukemia

Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista, eli pitkäaikaistyöttömyysaste, on laskenut selvästi viimeisen vuoden aikana (Kuvio 19). Korkeimmillaan osuus oli yli 35 prosenttia vuonna 2016. Viimeisimmän ennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyysaste jatkaa laskuaan vuoden 2018 ajan, mutta tasaantuu sen jälkeen noin 27–28 prosenttiin, eli 2000-luvun alkuvuosien tasolle.

Kuvio 19. Pitkäaikaistyöttömyysaste, eli pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista, sekä ennuste

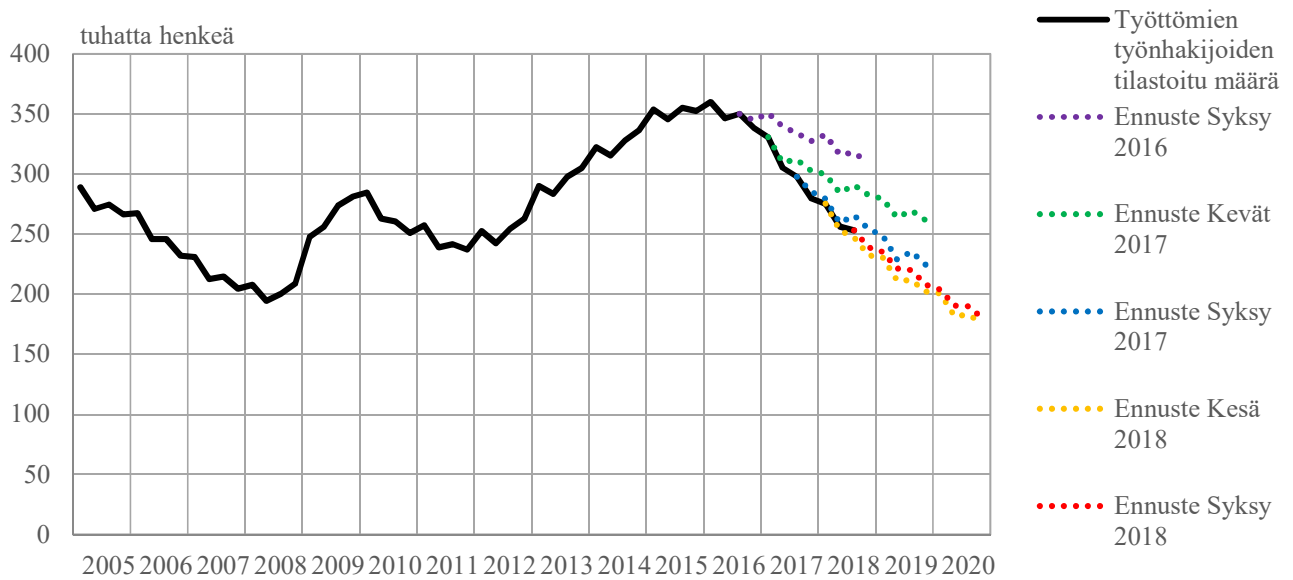
Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

Pitkäaikaistyöttömyysasteen nopea lasku vuoden 2016 huippulukemista viittaa toisaalta siihen, että osa työnvälitystilaston pitkäaikaistyöttömistä vuonna 2016 todennäköisesti ei ollut enää tosiasiaa pitkäaikaistyötön. Työttömien haastatteluiden lisääminen vuonna 2017 pudotti merkittävästi pitkäaikaistyöttömyysastetta. Toisaalta kuitenkin tämänhetkisen arvion mukaan työttömien haastatteluiden tihentämisen vaikutus työnvälitystilastoon ei enää tällä hetkellä ole erityisen merkittävä, mutta siitä huolimatta pitkäaikaistyöttömyysaste on edelleen laskussa. Tämä viittaa siihen, ettei pitkäaikaistyöttömyyden voimakasta laskua voida selittää pelkästään työttömien haastatteluilla, vaan taustalla on myös muita merkittäviä tekijöitä.

Työttömien työnhakijoiden ennustetta korjataan varovaisemmaksi ensi kertaa vuosiin

Työttömien työnhakijoiden määrä on jo usean vuoden ajan kehittynyt aina odotuksia myönteisemmin. Työttömyys on siis laskenut ennustettua nopeammin. Vuodesta 2016 työttömien työnhakijoiden määrän ennustetta onkin työ- ja elinkeinoministeriön Lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteissa korjattu aina optimistisempaan suuntaan. Nyt ennustetta korjataan kuitenkin toiseen suuntaan, hieman aiempaa varovaisemmaksi (Kuvio 20). Työttömyyden ennustetaan siis laskevan hitaammin kuin edellisessä kesällä 2018 julkaistussa ennusteessa arvioitiin. Myös nuorisotyöttömien ennusteessa (Kuvio 22) tilanne on sama.

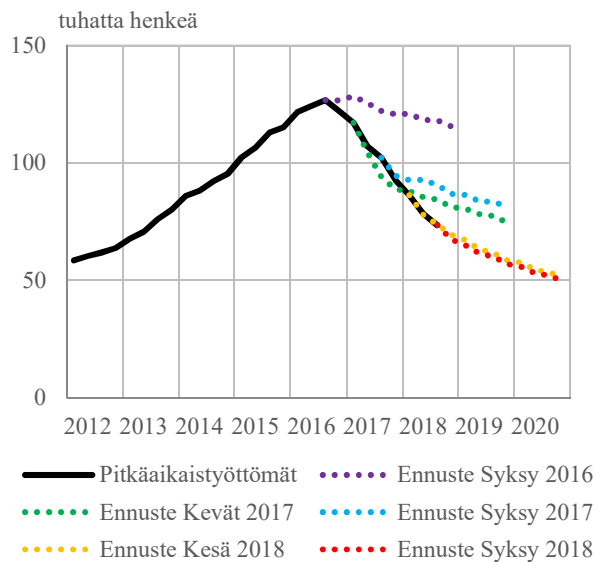
Kuvio 20. Työttömien työnhakijoiden määrä neljännesvuosittain työnvälitystilastossa, sekä viisi viimeisintä ennustetta

Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

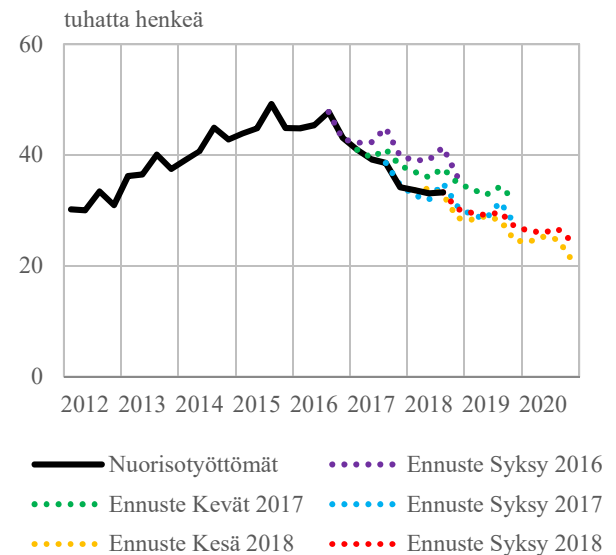
Siinä missä työttömien työnhakijoiden määrän ennustetta on korjattu varovaisempaan suuntaan, on pitkäaikaistyöttömien (Kuvio 21) ennuste hyvin lähellä edellisen ennusteen lukemia. Pitkäaikaistyöttömien kehitys onkin seurannut hyvin tarkasti viimeisintä ennustearaa.

Kuvio 21. Pitkäaikaistyöttömien määrän toteuma ja ennusteet

Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

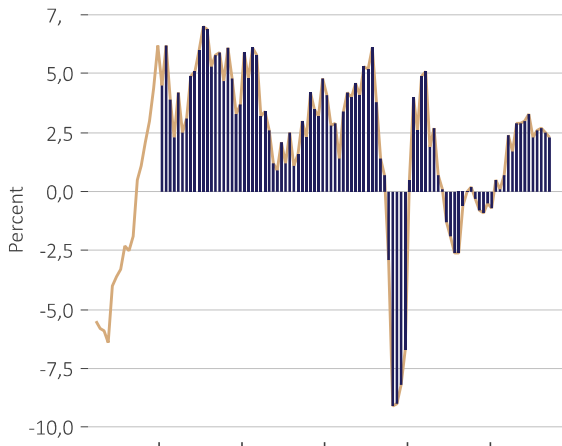
Kuvio 22. Nuorisotyöttömien määrän toteuma ja ennusteet

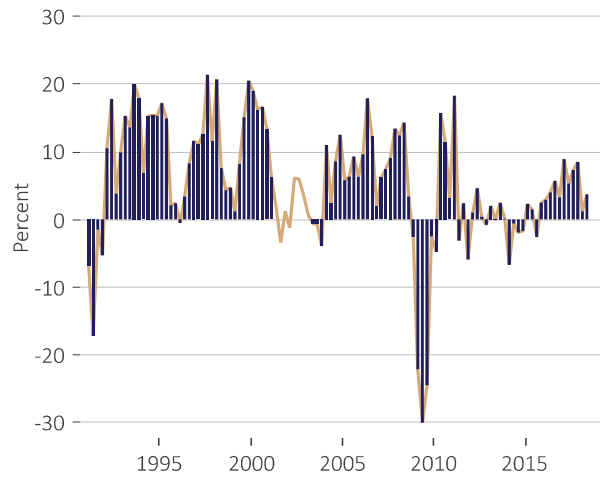
Lähde: TEM, työnvälitystilasto, ennuste

LIITEKUVIOT

BKT:n muutos

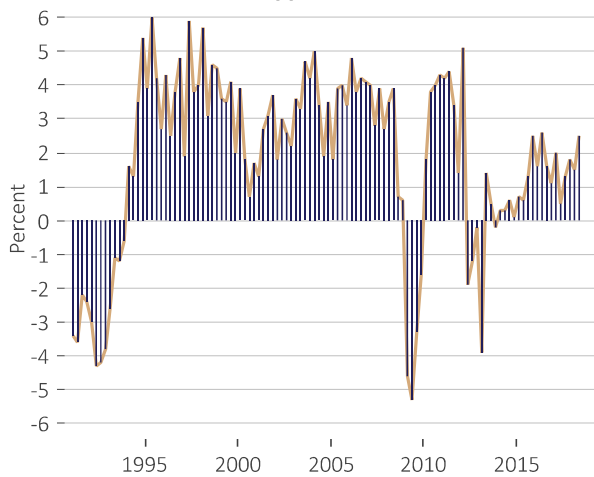

Viennin muutos

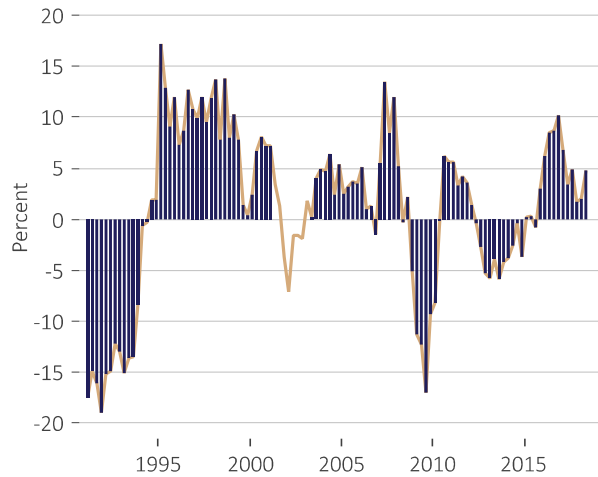
Macrobond, kansantalouden tilinpito

Kotitalouksien loppukulutuksen muutos

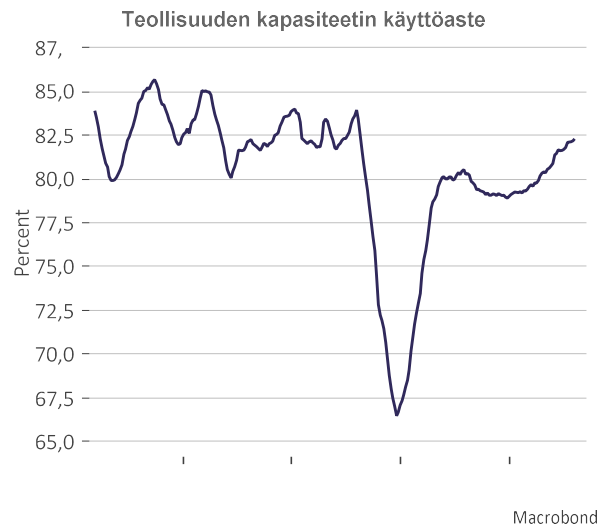
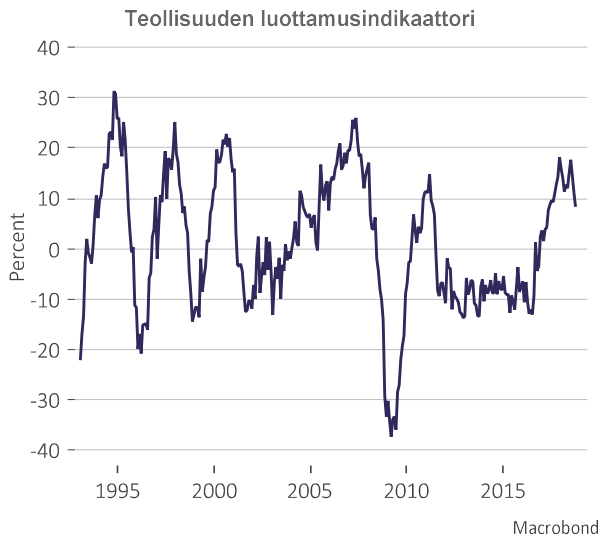
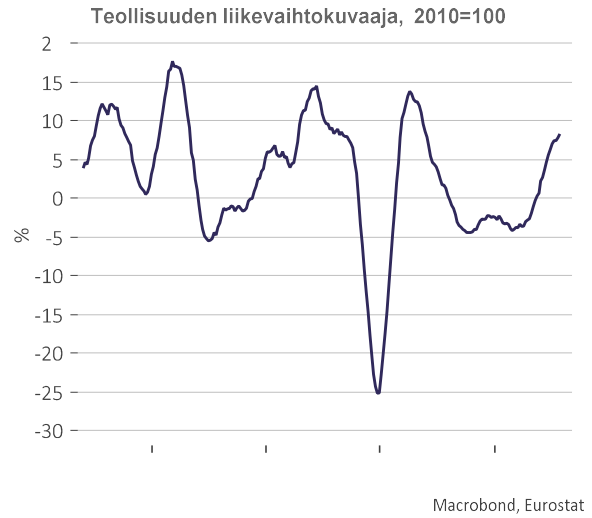
Macrobond, kansantalouden tilinpito

Investointien muutos

Macrobond, kansantalouden tilinpito

Teollisuuden suhdanneindikaattoreita

Rakentamisen suhdanneindikaattoreita

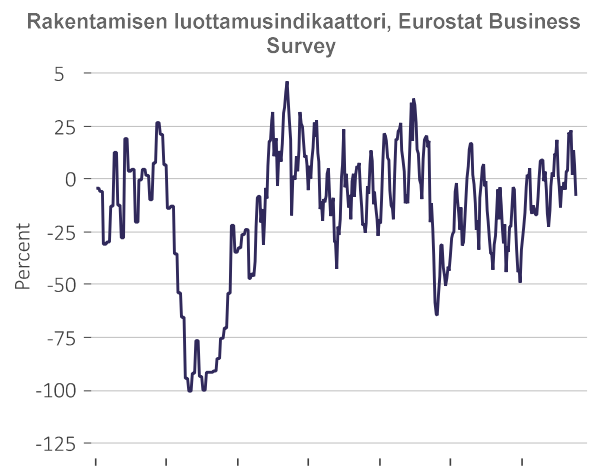
Macrobond, Eurostat

Macrobond, Tilastokeskus

Macrobond, Tilastokeskus

Macrobond, Eurostat

LIITETAULUKKO

Työvoiman ulkopuolella olevat pääasiallisen toiminnan (henkilön oma ilmoitus) ja iän mukaan

		Työvoimaan kuulumattomat yhteensä, 1000 henkeä								
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 (1-10)	2018 (1-10)	Erotus
Työvoimaan kuulumattomat yht.	15-74	1385	1411	1416	1413	1424	1407	1429	1419	-10
	15-64	887	886	874	856	848	816	836	809	-27
	15-24	330	327	322	319	314	303	355	345	-10
	25-34	116	118	123	122	127	127	118	128	10
	35-44	69	76	76	78	79	80	70	61	-9
	45-54	80	83	81	79	79	70	62	56	-6
	55-64	292	283	272	258	248	236	230	219	-11
	65-74	497	524	542	557	576	591	593	611	18
Opiskelija	15-74	329	327	324	324	326	320	362	355	-7
	15-64	329	327	324	323	325	320	362	355	-7
	15-24	272	268	261	258	255	248	296	293	-3
	25-34	38	37	40	41	43	44	41	40	-1
	35-44	11	14	15	16	17	18	16	14	-2
	45-54	6	7	8	6	9	8	4	4	0
	55-64	.	2	3	3	.
	65-74
Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke	15-74	820	830	837	837	845	857	857	859	2
	15-64	324	309	299	284	273	270	266	252	-14
	15-24	6	9	10	9	10	9	10	13	3
	25-34	14	13	15	16	17	18	17	18	1
	35-44	20	18	18	17	18	20	20	14	-6
	45-54	44	46	44	41	37	36	37	32	-5
	55-64	240	222	211	200	190	187	183	175	-8
	65-74	495	521	538	552	573	587	590	607	17
Hoitaa lapsia tai omaisia	15-74	83	85	81	79	82	72	70	65	-5
	15-64	82	84	79	77	79	70	68	64	-4
	15-24	11	8	8	8	8	6	9	4	-5
	25-34	45	48	44	41	43	39	41	43	2
	35-44	21	24	22	22	22	20	13	15	2
	45-54	3	3	3	3	4	3	.	.	.
	55-64	2	2	2	3	2	2	4	.	.
	65-74	.	.	2	3	3	2	2	.	.
Varusmies	15-74	20	19	20	21	18	17	19	15	-4
	15-64	20	19	20	21	18	17	19	15	-4
	15-24	19	19	19	21	18	17	19	15	-4
	25-34	0	0
	35-44
	45-54
	55-64
	65-74	
Muu tai eos	15-74	133	148	154	153	153	140	121	125	4
	15-64	132	147	153	152	153	139	120	123	3
	15-24	21	22	24	23	22	23	21	20	-1
	25-34	19	19	24	23	25	25	19	26	7
	35-44	17	20	20	23	22	22	21	18	-3
	45-54	27	27	27	29	29	23	20	20	0
	55-64	49	57	58	54	54	45	41	40	-1
	65-74	

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Tilastoyksikkö: 1000 henkeä

TEM-ANALYYSEJA -VERKKOJULKAISUSARJASSA AIEMMIN ILMESTYNYT

www.tem.fi -> julkaisut -> TEM-analyyseja

Nio Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio Ilkka – Sardar Paula (4/2008); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo Johanna – Tuomaala Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syyskuu 2008**

Tuomaala Mika – Torvi Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante -vaikutusarviointia**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen Ville – Kangaspunta Kirsi – Räisänen Heikki – Sardar Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo Johanna – Torvi Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007–2009**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syyskuu 2009**

Kaarna Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio Ilkka – Sardar Paula (18/2009); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (19/2010); **TE-toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio Ilkka – Tuomaala Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio Ilkka – Sardar Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tiainen Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen Ahti – Kerminen Päivi – Korhonen Tiina – Murto Mikko – Peura Jari (28/2010); **Työhönsoitamisesta työn tarjoamiseen – työhönsoitusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämissuhteet**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009–2011**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammateissa**

Douglas Inka – Kerminen Päivi – Meling Timo – Peura Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettäminen työvoimapolitiisesti moitittavan menettelyn takia**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio Ilkka – Sardar Paula (34/2011); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinen Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoksia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Hytönen Jukka – Mella Ilkka – Pousi Anu (37/2011); **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011**

Räisänen Heikki (38/2011); **Rekrytoinnin mustan laatikon avaaminen: rekrytoinnin syyt, rekrytointiongelmien ja hakukanavat Suomessa v. 2010**

Mella Ilkka (39/2012); **Maakuntien suhdannekehitys 2010–2012**

Alatalo Johanna – Tuomaala Mika (40/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2012**

Tuomaala Mika (41/2012); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2011**

Sihto Matti – Tuomaala Mika – Sardar Paula (42/2012); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010**

Koponen Eija-Leena – Laiho Ulla-Maija – Tuomaala Mika (43/2012); **Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja -tarjonnan kehitys vuoteen 2025**

Alatalo Johanna – Tuomaala, Mika (44/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2012**

Sihto Matti – Sardar Paula (45/2012); **Ikääntyneiden työllisyys- ja työttömyyskehitys uuden ikäpolitiikan aikana**

Honkanen Petri – Kangaspunta Seppo – Koponen Eija-Leena – Tukki Jukka – Tuohinen Titta (46/2013); **Ilmiöitä 2013 – Toimintaympäristön muutoksia, joita TEM ei voi väistää**

Räisänen Heikki (47/2013); **Onko yksikään työllisyyskokeilu onnistunut Suomessa?**

Mella Ilkka – Poursu Laura (48/2013); **Maakuntien suhdannekehitys 2011–2013**

Alatalo Johanna – Koponen Eija-Leena – Saijets Heli (49/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Kevät 2013**

Koponen Eija-Leena (50/2013); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2012**

Koponen Eija-Leena – Räisänen Heikki (51/2013); **Minne ja miten uudet työpaikat syntyvät?**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Saijets Heli (52/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2013**

Sihto Matti – Sardar Paula (53/2013); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2011**

Räisänen Heikki (54/2013); **Työtarjousten vaikutus työpaikkojen täytön ja rekrytoinnin kestoon julkisessa työnvälityksessä**

Räisänen Heikki – Sardar Paula (55/2014); **Virta-varanto -kaaviot TEM:n työnvälityksen tilastojärjestelmässä – käsitteitä, sovelluksia ja tulkintoja**

Mella Ilkka – Urjankangas Hanna (56/2014); **Maakuntien suhdannekehitys 2012–2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Räisänen Heikki (57/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2014**

Vuorinen Pentti (58/2014); **Läpidigitalisoitunut maailma – Virtuaalinen tulevaisuus keskuudesamme – TrendWikiä hyödyntävä raportti**

Räisänen Heikki (59/2014); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2013**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (60/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, Syksy 2014**

Räisänen Heikki – Järvelä Simo (61/2014); **Työtarjousten käytön lisäys – vuoden 2014 politiikka-muutoksen arviointia**

Sihto Matti – Maunu Tallamaria – Sardar Paula (62/2014); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2012**

Kangaspunta Seppo (63/2015); **Näkökulmia digitaaliseen maailmaan, Trendwikin vuosiraportti 2015**

Alatalo Johanna – Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (64/2015); **Uusien työpaikkojen synty toimipaikoissa 2011–2014**

Maunu Tallamaria (65/2015); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (66/2015); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2015**

Maunu Tallamaria – Sardar Paula (67/2015); **Työvoimapolitiikan palveluilta sijoittuminen vuonna 2013**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (68/2015); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2015**

Räisänen Heikki – Järviemi Päivi – Hjelt Jan (69/2016); **Paikallisen sopimisen laajuus ja ominaispiirteet eräissä Euroopan maissa**

Räisänen Heikki (70/2016); **Saavutettiin kylläntymispiste? Työtarjousten lisätyn käytön vaikutus avointen työpaikkojen täyttöön ja rekrytoinnin kestoon vuonna 2015**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (71/2016); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2016**

Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki (72/2016); **Minne uudet työpaikat syntyvät vuonna 2015?**

Maunu Tallamaria (73/2016); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2015**

Tuomaala Mika (74/2016); **Palveluista sijoittuminen vuosina 2013 ja 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Mähönen Erno (75/2016); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2016**

Alatalo Johanna – Mähönen Erno – Räisänen Heikki (76/2017); **Nuorten ja nuorten aikuisten työelämä ja sen ulkopuolisuus**

Rikama Samuli (77/2017); **Voimakkaasti kasvuhakuiset pk-yritykset**

Repo Joonas (78/2017); **Maakuntien suhdannekatsaus 2017**

Alatalo Johanna – Mähönen Erno – Hämäläinen Hanna (79/2017); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2017**

Räisänen Heikki (80/2017); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2016**

Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki (81/2017); **Minne uudet työpaikat syntyvät vuonna 2016?**

Rikama Samuli (82/2017); **Pk-yritysten kansainvälistyminen syksy 2017**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria – Mähönen Erno (83/2017); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2017**

Mähönen Erno – Oravainen Henrikki (84/2018); **Kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen ja pienyritysten asema kauppakeskuksissa**

Maunu Tallamaria (85/2018) **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2017**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria – Mähönen Erno (86/2018) **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2018**

Räisänen Heikki (87/2018); **Taloukasvu ja rekrytointi julkisessa työnvälityksessä**

Tuomaala Mika (88/2018); **Aktiivisilta työvoimapolitiittisilta palveluilta avoimille työmarkkinoille sijoittuminen vuonna 2016**

Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki (89/2018); **Minne uudet työpaikat syntyivät vuonna 2017?**

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet